

35.915
/1

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

ÚJABB

M U N K Á I.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

ELSŐ KÖTET.

BUDÁN,

A' MAGYAR KIRÁLYI EGYETEMNÉL

1840.

FORGOMATY MIBEL

ELAB

M U N K A I.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

ELŐ KÖTET

35.915/1

RE-92

(R
2)

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR	
B Növedéknapló	
1959 év	5128 SZ.

V E R S E K.

OSZK

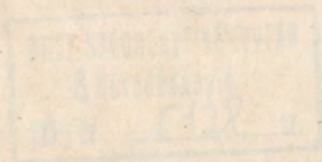
Országos Széchényi Könyvtár

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

A E R S E K

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TARTALOM.

DALOK ÉS ÉNEKEK.

	lap.
A' színház' nemtője	1
Gyász és remény	3
M szemei	4
Idához	6
A' megcsalt leány	7
Tükör	9
Pipiske	11
A' magyartalan hölgyhöz	14
A' hivatlan dalosok	15
Az elmaradók	17
Kisfaludy Károl' emlékezete	19
Búcsú	21
Késő vágy	23

	lap.
A' jegyes' sirja.....	25
Ő.....	27
Piros száj.....	29
Mellyik jobb.....	31
Szép hajadon.....	33
Utóhang Cserhalomhoz.....	35
Az elhaló szerelem.....	36
Berzsenyi' emléke.....	38
Hűség.....	41
F. E. emlékkönyvébe.....	45
A' holdhoz.....	46
A' kis leány' baja.....	48
Szózat.....	50

EPIGRAMMAI KÖLTEMÉNYEK.

A' szegény anyja.....	55
Egy kibujdosott' végohajtása.....	56
B-né emlékkönyvébe.....	57
G. L. emlékkönyvébe.....	58
Pest az 1838-i árvizkor.....	59
A' klostrom.....	60
Sírvers.....	61
W. G. emlékkönyvébe.....	62
Napoleon.....	63
Sas.....	64
B. P. emlékkönyvébe.....	65
Szent László.....	66

	lap.
Klára Visegrádon	67
A' rózsza	68
A' lányka szobor előtt	69
Emlékkönyvbe	70
Virág és szerelem.....	71
L-né emlékkönyvébe.....	72
A' csalfa leány	73
Vas hámor	74
Az elválók	75
Egy képszeborra	76
A' szép szemek.....	77
A' szerető' ohajtása.....	78
Csalogány	79
Álom és valóság	80
Hunyadi' halála.....	81
Tréfa és való	82
Hiba	83
A' sors' adománya.....	84
Tanács	85
Mosoly és gyötrelm.....	86
Emlékezet	87
Guttenberg	88

BALLADÁK ÉS ROMÁNCZOK.

A' hű lovag	91
Az ősz bajnok	103
A' hontalan	115

	lap.
Az árvizi hajós	118
Kemény Simon	124
Elhagyott anya	141
A' rabló	144
Az özvegy	155
Szép Ilonka	162
A' hős' sírja	170
A' túlvilági kép	173

DALOK ÉS ÉNEKEK.

Országon Széchenyi Könyvtár

A' SZÍNHÁZ' NEMTŐJE.

Gyűl, fogy a' nép a' színházban,
Mint az ár - apály;
Változandó sokasága
Gyakran le - leszáll.

Ez nem jó, mert gond marasztja,
Az, mert idegen,
Ez, mert mindent, a' mi honi,
Megvet hidegen.

És a' hű, kit nagy- 's kicsinben
Érdekel a' hon,
Így sohajt fel: „isten' átka
Ül a' magyaron.“

Egy van a' ki a' kis körbe,
Mint egy égi nő,
Szépen, ifjan és vidáman,
Mosolyogva jó.

Öt idő, gond honn nem tartja,
A' rossz példa nem,
Mellyre nálunk fényét veszti
Annyi gyáva szem.

Öt a' drága honi szózat
Nem fárasztja ki,
'S a' ki látja, illy szavakra
Nyilnak ajaki:

„Mit jelentesz, szép jelenség
Arczod' hajnalán?
Szebb jövőndöt a' magyarnak
Annyi gyász után?

Te vagy-e a' hit, reménység,
És a' szeretet?
Adjon isten a' hazának
Több illy hölgyeket.“

GYÁSZ ÉS REMÉNY.

Holló hajfürteid
Szint olyan feketék,
Mint csillagszemeid'
Igéző párja kék.

Még is, míg fürteid
Jelentik gyászomat,
Szemednek kék ege
Reménysugárt nem ad.

Oh hozd fel csillagod'
A' kék szemben, remény;
Vagy, gyász, merülj el a'
Sötét haj' tengerén.

M . . . SZEMEI.

Olly szép szemem ha volna,
Mint a' tiéd,
Szívfoglaló hatalmát
Megérzenéd.

Rád néznék mindörökké,
Mint tiszta ég,
'S olly lángoló sugárral,
Mint a' nap ég;

Feloldanám szivedben
A' tél' fagyát,
Hogy enyhe szép tavaszszá
Virulna át,

'S teremné a' virágok'
Legszebbikét,
Mi által életté lesz
A' puszta lét.

És e' virág viritna
Csupán nekem;
És e' virág mi volna?
A' szerelem.

IDAHOZ.

Nem mondom, hogy szeretlek,
Mi haszna mondanám?
Te szómra nem hajolnál
'S csak búmat toldanám.

Nem mondom, mint szeretlek,
Hol lelnék arra szót?
Nem érez, a' ki érez
Szavakkal mondhatót.

Nem mondom, e' kebelben
Mi mély a' fájdalom:
Az ilyen fájdalomnak
Legjobb a' sírhalom.

A' MEGCSALT LEÁNY.

Ne nézz reám!

Bájolsz ; de nem hiszek ;

Ne szólj hozzám!

Ámitsz ; nem értelek :

Pillantatodban csáb' orgyilka reng,

Minden szavadban egy tört eskü zeng.

Felejténém

Hogy egykor hűm valál,

Ha sejténém

Hogy az lesz a' halál ;

De élni még , ha rád nem gondolok ,

Több mint halál, több mint a' kínpadok.

Emlékezet'

Világát égetem

Képed felett,

És rajta függ szemem.

'S ha majd világ 's szemem lehúnytanak ,

Képed 's ez élet sirba szállanak.

Mit esdekelsz?

Felejts, ha megcsalál.

Nem érdekelsz,

Bár porba omlanál:

Hizelgésed bántó, ha még bizol,

'S bűd nem vigasztal, bár mint bánkodom.

Menjünk tova;

Szivünk ketté szakadt,

'S egyiknek, ah!

A' fájo rész maradt:

Neked jutott öröm, kéj, szerelem,

Ezeknek romja — hűségért — nekem.

TÜKÖR.

Tarka kendőd' lobogása
 Lelkem' édes mulatása;
 Csakhogy hajh a' kendő alatt
 Hamis a' szív, melly kopogat.

Barna szemed' villanatja
 Szivemet fölgyújtogatja;
 Csakhogy a' szem hamis követ,
 Csal mikor sir, csal ha nevet.

Piros ajkad' szólalása
 Paradicsom' megnyílása;
 Csakhogy a' szó két élű szer,
 Egyszer gyógyít, míg százszor ver.

Vajha orczád tükör volna,
 Lelked abban képpé folyna,
 'S olly szép lennél, millyen igaz,
 Vagy olly nem szép, millyen ravasz.

Akkor végre kimutatnád,
 Ollyan igen szép vagy-e hát?
 Vagy szépséged, mint a' hinár,
 Veszedelmes mély fölött jár?

PIPISKE.

Pipiske, a' ki vagy,
 Miért olly gőgösen,
 Hogy tőled a' világ
 Nem szinte idegen?

Hogy megdicsérgetik
 Parányi lábaid',
 'S együgyű kebeled'
 Fehér hullámaid?

'S minő badar beszéd
 Arczod' rózsáiról!
 Hol, mint rebesgetik,
 A' szépség' papja szól.

Igaz, te nem vagy rút,
 De, gyöngyöm, nincs eszed:
 Egy tyúknak több lehet,
 Ha jól kikérdezed.

Nincs benned fürgeség,
Nincs egy jó gondolat;
Mégfogni szárazon
Nem bírnád a' halat.

Mit használ szép szemed,
Ha csak bámulsz vele?
És nádszál termeted?
Csak lengeség' jele.

Mi haszna vagy fehér,
Ha kebled jégverem?
'S fejed szép fürt alatt
Egy eszmét sem terem.

Mindössze is csak egy
Csinos kis bábu vagy,
'Tetemben nem csekély,
De lelked' hija nagy.

Bíznának csak reám...
„Hohó! talán bizony?“
Korán sem; én csupán
Javára dolgozom.

Meglátná a' világ
Az egykor léha nőt
— Azaz, ha elvenném! —
Mivé faragtam őt.

* * *

„Szép ifjú, köszönöm!
De nem fogadhatom;
Pipiskeségemet
Tovább is folytatom.

’S ha majdan a' tavasz
Pacsirtahangot hall,
Bizvást jövendőlköm:
Nem önnek szól a' dal.’

A' MAGYARTALAN HÖLGYHÖZ.

Mert szép vagy, kellemid'
Varázsát bámulom;
Mert jó vagy, tisztelet'
Dijával áldozom;

Mert lelkes vagy, 's veled
Mulatni kegyelem,
Hódítva von feléd
A' leghőbb szerelem,

De mert e' hon' baján
Nincs szűdben fájdalom:
Ez fáj, 's szerelmemet
Tört szívvel gyászolom.

A' HIVATLAN DALOSOK.

Szerelmet énekeltek,
 Szegény, szegény fiúk ti,
 Pityergő, hős szerelmet,
 Szerencsés, bús szerelmet,
 Anacreon - szerelmet,
 Újmódi - ó szerelmet,
 Szerelmet mindörökké,
 És mindig únodalmast,
 Ízetlent, érdeketlent,
 Bolond, bolond szerelmet,
 A' millyen a' botor lúd'
 Tollából folyhatott csak.

Te Lina, Laura, Nelli,
 Te Phyllis és te Daphne,
 Vagy a' miként neveznek,
 Az istenért, leánykák,
 Nyájas, kegyes leánykák,
 Szép, jó, szelíd leánykák!
 Az isten' szent nevéért,

Ne higgyetek szavoknak,
És meg ne hallgassátok
Az illetén imádót;
Hazudság, a' mit érez,
Hazudság gondolatja,
A' mit kimond 's ki nem mond,
Merő, merő hazudság.

Az istenért, leánykák,
Hagyjátok őt epedni,
Hagyjátok sorvadozni;
Ha égni mondja szívét,
Hagy' égjen el! nem ér az
Egy árva felsohajtást;
Ha bujdosásra készül,
Hagyjátok elbujdosni
Világtalan világig;
Ha halni vágy buvában,
Hagyjátok őt legottan
Pusztulni a' világból;
Mert képes-e nagyobb bünt
'S halálosabbat ember
A' földön elkövetni,
Mint a' ki rossz, igen rossz
Versekre mért sorokkal
Szerelmet énekelget?

AZ ELMARADÓK.

Egy fészket ismerék,
Három színűt:
Benn váltva három szép
Madárka űlt.

Sok szem repüle fel,
Sok szív örült,
Melly láthatásokon
Megédenült.

Olly bájos, olly derült
Tekintetök:
Az est örömtelen
Volt nélkülok.

A' fészek most üres:
A' szem komor,
'S a' hűlt szivekre száll
Csendes szomor.

Hová vesztéd, oh est,
Szépségedet?
Ha ők is hűtlenek,
Ki lesz hived?

KISFALUDY KÁROL' EMLÉKEZETE.

Elhúny visszajöhetlenül,
 Bár érette egész nemzet epedne is,
A' végóra' hatalmai
 A' vágyó szem elől elviszik a' jelest!
A' bölcsön tudomány, erő
 Nem tágit a' hadak' hírkereső fián,
 Sem jámbort szigorú erény,
 'S ifjút a' vitor év' szelleme meg nem ó.
 Mély gyászban szerető 's barát
 A' sír' néma kövén hasztalan ostromol:
 Mig földön nyomorút 's bitort
 Hosszúéleti kín 's gyilkos öröm maraszt;
 'S földnek 's égnek is ellene
 A' véres hatalom' bibora' szörnyeit
 A' szent emberiség' nyakán
 Késő 's gyáva halál szenvedni ülniök.
 Mit mondjon te reád a' hon,
 Kit szép férfikorod' munkabíró delén
 A' sír' árnya boríta el?
 Melly bánat, mi könnyű illik azon setét

Zárhoz, melly porodat köti?

Oh fáj és keserű minden, a' mit tudunk
Rólad jót, nemeset, becsest;

Mert annak teveled jobb fele sírba szállt!
Lángészt ünnepel a' világ,

'S tündöklő nagyai' hunyta fölött keserg:
Minket kétszeresen sanyar

Égő fájdalom és nemzeti veszteség,
Mert a' nagyra szülötteket

Nagygyá lenni kaján végzet irigyleti;
Félig kész remekek között

Pályájok' derekán hullnak idő előtt,
'S új hőst a' megerőltetett

Század, húnytaiért, kétkedik adnia.

BÚCSÚ.

Mit mondjak, mit ne mondjak?
Mind hasztalan!
Te még 's egy örömünknek
Már vége van.

Szelid szép arczaidra
Nem nézhetünk,
És fájni fog, ha rád — csak
Emlékezünk.

Kísérjen a' szerencse,
Ha menni kell,
Legszebb reményeidnek
Seregivel.

Találd fel, a' mit annyi
Szív esdve kér:
A' legszebb földi üdvöt
Szerelmedért.

Légy boldog mind örökre!

'S felejts el bár,

Ha boldog napjaidban

Ez a' határ.

KÉSŐ VÁGY.

Túl ifjuságomon,
Túl égő vágyimon,
Mellyeknek mostohán
Keserv nyílt nyomdokán;
Túl a' reményeken,
Mellyekre hidegen
Éjszínü szemfedőt
Csalódás' uja szőtt;
Túl a' sziv' életén,
Nyugottan éldelém,
Mit sors 's az ész adott,
Az őszi szép napot.
De hogy megláttalak,
Szép napvilágomat,
Kivántam újlag
Már eltűnt koromat;
Kivántam mind, a' mit
Ábrándos álma hitt;
Az édes bánatot,

Melly annyi kéjt adott,
A' kinba fúlt gyönyört,
Melly annyiszor gyötört.

Hiába, hasztalan!
Ifjúság és remény
Örökre veszve van
Az évek' tengerén:
Remélni olly nehéz
A' kornak alkonyán,
'S szeretni tilt az ész
Letünt remény után.

A' JEGYES' SÍRJA.

Nem hervaszt engem szerelem,
 De bú és fájdalom;
 A' sirba szállt le jegyesem:
 Elhunyta' siratom.

'S nem csak könyezni fog szemem
 Az elhunyt kedvesért:
 Ah élni nem lehet nekem,
 Ha ő már véget ért.

'S nem fogja senki sejteni
 Miért hervadtam el,
 Nem fog virág fölzsengeni
 A' halmon, melly benyel.

De búm a' sirban élni fog
 Idők' határaig,
 Lelkemmél, bár elhamvadok,
 A' bú együtt lakik.

Ah egy volt , kit szerettem én ,
 És szeretőm csak egy.
 Most ő a' földben 's rajta én
 Haldokló siri jegy.

Ó.

Mért nem vagy virágszál
 Hogy letörhetnélek,
 Lángoló szívemre
 Boldogság' jelének;

Mért nem égi csillag
 Hogy nekem ragyognál,
 Csendes éjfelenként
 Andalgásaimnál;

Vagy mért nem vagy oltár
 Mellyen tiszta láng ég,
 Hogy szent zsámolyodra
 Letérdepelhetnék;

Mért nem, drága szent kép,
 Messze, mint világvég,
 Hogy zarándokolva
 Hozzád vándorolnék;

'S addig esdekelném
Márványláбайдnál,
Míg nem szánakozva
Hozzám lehajolnál!

Mit mondék? virág vagy,
Nem nekem virágzó;
Csillag, legderültebb,
Nem nekem sugárzó;

Oltár vagy, holottan
Tiszta lángok égneek,
Drága és kegyes szent, ?
Boldogabb reménynek.

Ah nekem tövis jut
A' szelíd virágból,
Csalfa, tüztelen fény
A' csillagsugárból;

'S míg szívemben égek
Oltár' zsámolyánál,
A' szent érzeketlen
Márványkép gyanánt áll.

PIROS SZÁJ.

Égő szalag
Egy kisdéd száj' határain,
Édes szavak 's csókok' révpartjain,
Oh szűz ajak!
Mi haszna vagy piros,
Ha meg nem csókolhatlak?
Miért kívánatos,
Ha el nem foglalhatlak?
Szamócza is piros
'S a' gyermek szereti,
Piroslik a' bor is
'S illatja mennyei;
Pirúl a' hajnal is
'S a' rózsá' keble láng:
Vadásznak az mi kéj,
'S ez mint mosolyg reánk!
Van vérszín drágakő,
Van bársony is veres,
Mit embercsontokon

Sok büszke szív keres.
Én másnak meghagyok
Akármilyen örömet,
Szamóczát, drágakőt,
Rózsát 's ki mit szeret.

Miattam tartsa meg
Király vérbiborát,
Helyettem költse el
A' jó bort jó barát.
Nekem rajtad derül
Ébresztő hajnalom,
Te vagy, miért vivok,
Királyi biborom.

Mikor jön a' nap el
Betölt reményivel,
Midőn nem álmodom
'S azt mondhatom:
„Oh szűz ajak!
Szedém rózsáidat,
Érzettem lángodat,
Csókoltalak!”

MELLYIK JOBB?

Tán annak is igaza van,
Ki szőke lányt szeret,
De százszorta inkább, ha ki
Barnával fog kezét.

Millyen dicső egy alkotmány
Illy barna lány, ha szép,
Azt már csak látni kell: az egy
Valódi bűvös kép.

Hajának gyásza, mint az éj,
Fehér kebelre száll,
Szemének villanásira
A' szív 's az ész eláll.

Hát még ha jó, hát még ha hív!
Az ám az isteni;
Azt bírni annyi, mint az ég'
Üdvét megízleni.

Illy barna nemde tetszenék,
Illy szép, jó, hű? mi kár!
Illyennel nem szolgálhatunk:
A' barna csapodár.

A' SZÉP HAJADON.

Kisleány - seregben
Serdült hajadon
Jár szelid örömmel
A' zöld pázsiton.

Tűzve szög hajába
Van virágos ág;
Maga messze földön
A' legszebb virág.

Még alig hagyá el
Bábjátékait,
Még alig felejté
Gyermekálmait.

Mint kicsin baráti,
Ártatlanka még,
De szemében új tűz'
Bájlilága ég.

Lába, mint a' szellő,
Könnyűden lebeg,
Ah de keble néha
Lassan fölpiheg.

Vajh, ki bírja e' szív'
Első vágyait,
Tiszta gerjedelmét,
Sóhajtásait?

Vajh! kinek virít e'
Mennyből szállt tavasz?
Szent egek! beh boldog,
Boldog ember az!

UTÓHANG CSERHALOMHOZ.

Elzengette dalát a' késő kor' fia, rólad
Cserhalom, és az apák' hírét meghozta tetődnek.
Még te soká harczolsz ezután is enyészeted ellen,
Még sokszor tavasz új diszeit elhinti meződön;
Őt hamar a' sor' erős vaskarja lehuzza örökre,
És benövik sirját a' vad fák' ágai: akkor
Még ki fog emlékezni felőle? ki tudja, hogy ott is
Megfáradt ember' hamvára nehezkedik a' domb?
A' ki rövid pályát futván a' szárnyas idővel
Feljöve, és az eget's a' földnek zsenge virágít —
Mert mi egy életidő? — megnéze's elvesze köztök.
Nem tudják; de ne is tudják: csak az ősi dicsőség'
Hire maradjon fenn, 's unokánk tettekre hevüljön,
És legyen, a' ki szabad lélekkel zengje utánunk:
„Cserhalom! a' te tetőd diadalnak büszke tetője.“

AZ ELHALÓ SZERELEM.

Szerelem' oltárán

Kis lángocska még :

Egy fohász' fuvalma,

'S már a' láng nem ég;

És kialszik óhatatlan'

A' többé meggyújthatatlan,

A' kidúlt kebel;

Eltemetve gyász üszkében

Hamvad , a' mit életében

Ember üdvöst lel.

Szerelem' oltárán

Még a' fájdalom -

'S köny, minőt nem adhat

Többé hatalom;

Egy kicsin köny , ah de tenger

Mellyben a' szív- 's életinger

Mélyen süllyed el.

A' köny elhullt 's érzeketlen,

Tompán, bútlan, örömetlen

Áll a' pusztá mell.

Szerelem' oltárán
Szép emlékezet
Vissza tükröz néha
Eltűnt képeket.
Év mulik 's a' kedves vendég,
A' hitetni vissza jött kép,
Messze honba száll:
És neked, ki szívkihalva,
Élsz magadtól iszonyodva,
Kell-e még halál?

BERZSENYI' EMLÉKE.

„Nem kérem, oh sors! kincseidet, nem az
Uralkodó kényt és ijedelmeit,

Sem harczy pályán a' megöltek'

Véreivel ragyogó szerencsét:

Gond és irigység' mostoha tárgyait;

Csak a' mi keblem' mélyeiben buzog,

Csak a' mit elmém' tiszta lapján

Írva hagyott az örök teremtés,

Oh adj nekem szót, édeset és erőst,

Azt szüvarázsló hangba kiönteni:

A' dal' hatalmát add nekem, sors!

'S megfizetél ez egy életemre.“

Így esdekelt a' lángkebelű fiú;

'S mit kért, megadták dúsan az égiek:

Szózatja harsány 's áradatként

Elragadó leve zengeménye.

Dallott szerelmet, dalla szelíd panaszt,
 'S megédesült a' fájdalom ajkain;
 Dalt zenge a' muló örömnék
 'S az maradóbb 's magasabb öröm lön.

Az ihletettnek ajkairól dicsőn
 Kelt a' merész dal, meghaladá porát
 A' lomha földnek 's fellegen túl
 A' napot és nap' urát köszönté.

Ég, föld lebegtek a' dalok' árjain;
 Feltűnt az élet 's minden alakjai,
 'S a' nagy jövődő' fátyolában
 Rémületes temető' világa.

'S milly lelkesítő hangja emelkedék
 Hozzád, te féltett 's hőn szeretett haza,
 Midőn királyi homlokodnak
 Vészbe merült koronája ingott!

Hány hű fiadnak zenge magasztalást,
 A' hivek' és jók' tapsai közt: mig az
 Ál szív ijedve visszadöbrent
 'S a' kifajúlt czudarok' dagálya

Megszégyenült a' honfi - erény előtt.
'S ő e' daloknak lélekadó ura,
Mint a' ki végzé alkotását
Egy kicsi bár, de nemesb világnak ,

Megnyúgodott a' fáradozás után ;
Megérte, a' mit ritka szerencse ád :
Évülhetetlen ifjúságát
Műveiben örökült eszének.

Most siri éjjél leplezi a' jelest ;
De a' setétlő bús ravatal fölött
A' halhatatlanság' füzére
Sorsot, időt mosolyogva fénylik.

HŰSÉG.

A' leányka, mint madár,
 Repkedő és csapodár;
 Minden újabb pillantása
 Egy hivének buktatása.
 A' leányka lenge nád,
 Hajlik tőled és hozzád;
 Szellő hajtja jobbra balra,
 Majd keletre, majd nyugotra.
 Keblet minden szépre tárj;
 De leánytól jót ne várj!

Melly gyönyört az óra ád,
 Úgy tekintsd mint rózsafát,
 Mellynek kurta ifjusága,
 Hervadandó szép virága.
 A' leányka gyenge ág,
 De szerelme szép virág;
 Szedd szelíden a' virágot,
 Meg ne sértsd a' gyenge ágot;

'S melly gyönyört az óra ad,
Vedd 's köszöntsd el poharát.

Mit sovárgasz? mit tünődnél
Hosszu hűség' lángiról?
Még a' nap sem hű az éghez:
Majd derül, majd elborúl.
A' hold, bár szelid világa,
Csak muló kéj' csalfa lánga;
Fogy 's telik, mint kedve jó:
Hű leánykák' képe ő.

A' hitetlen oldalcsont
Már sok férfit törbe vont.
Bár szerelmed tisztán ég
'S véghetetlen mint az ég,
Zálogúl add szivedet,
E' legdrágább kincsedet,
Vagy megvetve, vagy csalatva,
Így is úgy is megromolva,
Veszteséged bármi nagy,
Gúny' 's nevetség' tárgya vagy.

Elj azért a' gyors idővel,
Ne törődjél a' hűséggel:
Kölcsön esik, ha te csalsz.

Megcsaltak már, értte százszor,
Azt gondold, most rajtad a' sor;
A' csalásban meg nem halsz.

És ha még is tévelyedve,
Jó tanácsot elfeledve,
Fennakadnál, 's lányi jóság,
Vélt erény és ártatlanság,
Könnyü, mivel, vitor elme,
'S a' szerencse' dús kegyelme,
'S csókkal esküdött
Tiszta szerelem,
Könybe gyöngyözött
Játszi barna szem,
És haj, mint az éj,
Váll, kar, mint a' hó,
Mint meg annyi kéj,
Ész- és szívfogó,
Megbűvöltek, 's neki szánva
Kész lennél e' nagy mondásra:
Holtomiglan, holtáiglan; —
Térj eszedre! féld a' szégyent,
Mondd helyébe: „holnapiglan!”

És ne kívánj lehetetlent ;
 Mert, akarja bár szívében,
 Más van írva sors' könyvében.
 A' leány hű nem lehet :
 Férficsontból vétetett.

F. E. EMLÉKKÖNYVÉBE.

A' mit vágyad kívánt,
Reményed esdve kért,
Megadták istenid
A' legszebb földi bért:

Szeretsz 's szeretve vagy,
'S szerelmed' gondjai
Gyönyörre fejlenek,
Mint éden' álmai.

Mi jót kívánjanak
Ehhez barátaid,
Mint, hogy kísérjenek
A' sirig álmaid.

A' HOLDHOZ.

Jó hold, ki békén szenveded
Kéretni sápadt képedet,
Kihez boldog, boldogtalan
Sohajtvá járúl untalan,
Hallgass meg egyszer engem is,
Nagy tisztelődet — igen is!
Csak, hogy még nem volt alkalom
Ezt így szemedbe mondanom;
Vagy jobban szólva, még soha
Rád nem szorultam úgy mint ma.
Kérlek tehát, ha majd leszállsz,
Holott fejrlik ama' ház,
Tekints be kisdéd ablakán;
Megette űl egy barna lány.
Talán épen most vetkezik,
A' gyöngyöm! 's rám emlékezik;
Vagy mint im szinte magam is,
Még asztalnál űl a' hamis,
És csintalansággal tele

Kezében nyugszik szép feje.
Igen tehát! ha majd benépsz,
Ajkán, melly édes mint a' méz,
Nevemben egy szűz csókot hagyj
— Egy csókot adni nem olly nagy —
'S mondd, hogy, ha már úgy is szeret,
Szeressen inkább engemet.
Hisz' az miébe sem kerül
'S engem mulatna vég ne'kül.
'S ha már szeretni fog talán,
Mondd, hogy szeressen igazán.
Mert az már még sem illenék,
Ha végre szarvat ölténék.
Mondjad, hogy én őt szeretem,
Mig el nem hagy lélekzetem,
'S hogy, ah! ha szíve meg nem szán,
Még szent Mihál vísz el lován.
Mondd, hogy forró szerelmemért
Nyujtson szerelme méltó bért.
Mondd, hogy ne légyen változó,
'S hűségi eske puszta szó.
Mosolygasz? csintalan sugár!
Bolond beszédek, úgy-e bár?
Alig ha úgy nem lesz; no hát
Jó hold komám, csendes jó éjszakát!

A' KIS LEÁNY' BAJA.

Isten a' megmondhatója
Mennyit szenvedek,
Testi lelki nyúgodalmam
Mint eltűntenek.
Nappal álom forr fejemben,
Éjjel gond viraszt;
El sem végzem, már is újra
Kezdem a' panaszt.

A' sohajtás tartja bennem
Még az életet.
Keblem a' sok sohajtástól
Szinte megreped.
Csak sovárgok, csak tünődöm,
Nem tudom, miért?
Mintha égnék 's vágyakoznám
Birhatatlanért.

Ah ha e' sovár tünődés
 Tán a' szerelem;
 Akkor jaj szegény leánynak,
 Akkor jaj nekem!
 A' ki engem úgy szeressen,
 Élve, halva hív,
 A' mint én szeretni tudnék,
 Nincs olly férfi szív.

SZÓZAT.

Hazádnak rendületlenül
Légy híve, oh magyar;
Bölcsőd az 's majdan sírod is,
Melly ápol 's eltakar.

A' nagy világon e' kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors' keze:
Itt élned, halnod kell.

Ez a' föld, mellyen annyiszor
Apáid' vére folyt;
Ez, mellyhez minden szent nevet
Egy ezred év csatolt.

Itt küzdenek honért a' hős
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyádnak karjai.

Szabadság! itten hordozák
 Véres zászlóidat,
 'S elhulltanak legjobbjaink
 A' hosszú harcz alatt.

És annyi balszerencse közt,
 Olly sok vizsály után,
 Megfogyva bár, de törve nem,
 Él nemzet e' hazán.

'S népek' hazája, nagy világ!
 Hozzád bátran kiállt:
 „Egy ezred évi szenvedés
 Kér éltet vagy halált!”

Az nem lehet, hogy annyi szív
 Hiában onta vért,
 'S keservben annyi hű kebel
 Szakadt meg a' honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő,
 És olly szent akarat
 Hiába sorvadozzanak
 Egy átoksúly alatt.

Még jőni kell, még jőni fog
 Egy jobb kor, melly után
 Buzgó imádság epedez
 Száz ezrek' ajakán.

Vagy jöni fog, ha jöni kell,
A' nagyszerű halál,
Hol a' temetkezés fölött
Egy ország vérben áll.

'S a' sirt, hol nemzet süllyed el,
Népek veszik körül,
'S az ember' millióinak
Szemében gyászköny ül.

Légy hive rendületlenül
Hazádnak, oh magyar:
Ez éltetőd 's ha elbukál,
Hantjával ez takar.

A' nagy világon e' kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors' keze:
Itt élned, halnod kell.

EPIGRAMMAI KÖLTEMÉNYEK.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A' SZEGÉNY ANYA.

Kinnal szült fiaikat szomorúságodra neveltél;

Inségben nőttek nagyra könyűid alatt.

'S a' szükség őket szanaszét ragadozta; hanyatló

Napjaidat nem volt, a' ki deritse, közel;

És idegen kezek ápolván sírodba letettek,

Annyi szülöttid közt megsiratatlan anyát:

Oh! végetlennek kell lenni az üdvnek egekben,

Hogy kielégítsen földi keserveidért.

EGY KIBUJDOSOTT VÉGOHAJTÁSA.

Külföld' halma földend, leütöttet nem honi harcban,
Sirba rokon könytől megsíratatlan esőt;
Hintse el, a' ki letesz, nyugalomra, a' szanakozó kéz,
E' szivemen hordott port hideg arczaimon.
Szent por ez: a' haza' földéből bujdosva hozám ki,
Melly rabigába vizzály 's orgyilok által esék

B — NÉ' EMLÉKKÖNYVÉBE.

Ha van erény földön 's van díj számodra, szelidség!
'S szívbeli jóságnak van becse ember előtt,
Úgy te, nemes hölgy, boldog vagy; sőt emberi kényen
Túl, boldogságod csak magad által erős:
Isteneid neked áldozatidra önérzetet adtak,
Drágábbat kincsénél, angyali műveidét.

G. L. EMLÉKKÖNYVÉBE.

Két jó van, mi fölött sorsnak nincs semmi hatalma,
Szorgalom és az erény : földön az, égben ez áld.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

PEST AZ 1838-i ÁRVÍZKOR.

Éjfél volt, szomorú mély csend 's a' hajdani város
Mint egy kísértet, fölkele kinjaiból.
És hogy látta magát elképtelenítve magától
'S feldúlt utczáin a' zabolátlan özönt
'S annyi halált és annyi veszélyt 's a' századig élő
Inségnek kezeit művei' hosszú során :
Megrendült fájdalmában 's erejének alértán
Lassu sohajtással a' vad özönbe rogyott.

A KLASTROM.

Zár-lakot óhajtál? a' lány' szive zár-lak : apácák

Benne az érzelmek 's szűz fejedelmők erény.

Ódd e' szent sereget, 's rejtsd hűn kebeledbe, míg eljő,

A' kinek oltárát tisztelik, — a' szerelem.

SÍRVERS.

Férj 's atya nyúgoszik itt; özvegy 's négy árva
keserve

Tette beszédessé rajta e' néma követ:
Gyászaikat ha hiven tudná kifejezni, sohajjal
Es zokogások közt állana hamvainál.

W. G. EMLÉKKÖNYVÉBE.

Szép fiatalságod 's lelkednek tiszta erénye
Áll a' jövendőség' fátyolos arcza előtt.
Vajha szelíden lebbenjen- föl a' fátyol előtted
'S édeni órákkal csaljon az életen át!

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

NAPOLEON.

Nagy volt ő 's nagysága miatt megdőlnie kellett ;

Ég és föld egyaránt törtek elejteni őt :

Túrní nagyobbát irigy lőn a' sáralkatu ember ,

'S túrní hasonlót nem birtak az istenek is.

OSZK

Nemzeti Széchenyi Könyvtár

SAS.

Fák' sudarán zápor 's szélvész harcznak időnként,

Még is fenn a' sas tartja királyi lakát.

A' ki napot keres, a' vésszel megvini ne féljen,

Vagy közlélekként türje, ha porba szegik.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

B. P. EMLÉKKÖNYVÉBE.

Nőtelen országnak méltán mondhatni hazánkat,
Mert szívben 's szóval hölgyei nem magyarok.
Szent legyen és feledetlen a' hon 's honi szózat előtted
'S leghőbb vágyaidat töltse be érte az ég!

Országos Széchényi Könyvtár

SZENT LÁSZLÓ.

Béla' fiát Lászlót a' váradi sirterem őrzi,
Lelke magas mennynek fénypalotáiban él.
Sok harczolt hajdan vad erőben bátorodott hős:
A' legerősebb ő 's a' haza' szente vala.

KLÁRA VISEGRÁDON.

Tündéerkert övezé a' hajdan büszke Magasköt,
Gyér bokor ül szomorún mostani romja körül:
Olly vala 's illyenné lett a' szűz pártá, midőn az
A' vadan eltépett lány' kebelére lehullt.
Természet! gyászod jól illik e' szörnyü falakhoz:
Klára' elestének képe 's boszúja te vagy.

A' RÓZSA.

Rózsá hajolj meg a' lányok előtt : szerelemmel az ifju

Téged imád, értted gerjeded, arcaikon;

És göggel ti ne nézzetek a' rózsára leánykák;

Testvérték : gyönyörű mint ti, de hervatag is.

A' LÁNYKA SZOBOR ELŐTT.

Lányka! ne hódolj a' csáboknak az ifju alakján :
Kőből van, szived ott sziklai mellre talál.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

EMLÉKKÖNVBE.

Szólj, gondolj, tégy jót 's minden szó, gondolat és tett
Tiszta tükörként fog visszamosolygani rád.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

VIRÁG ÉS SZERELEM.

Szélvész ! el ne ragadd a' szelid fa' virágait : önként

Hullnak azok lassú hervadozással alá.

El ne rabold durván ifjú a' lányka' szerelmét:

Önként adja meg az szép szavaidra magát.

L. - NÉ' EMLÉKKÖNYVÉBE.

Játszol örömmel, bánattal; játékon ámul
A' sokaság 's tapssal tiszteli szózatodat.
Nem tudják, hogy minden szó, melly szíveket áthat,
Szűdnek egy eltépett életörömbe került.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A' CSALFA LÁNY.

Édesen a' keserűt, keserűen mondod az édest;

Oh keser-édes lány! gyötrelem a' te neved.

VASHAMOR.

Kard, eke, láncz készül a' vasnak gazdag eréből;

Táplál, véd, büntet; hármasan őrzi a' hont.

Kard 's láncz kinszer lesz hódító 's zsarnoki kézben:

Csak használni tud a' pór eke, ártani nem.

AZ ELVÁLÓK.

Menni fogunk, te öröm 's boldog szerelemnek ölébe,
Megcsaltnak nekem a' sir' menedéke marad ;
Ott keresek békét 's ah ott sem nyughatik e' szív :
Büszke menyekzödnek hallani fogja zaját.

EGY KÉPSZÖBORRA.

Nem faragott, oh lány, kőből a' művész' keze téged ;

Élve levél kővé a' kora búcsu miatt :

Innen az elhangzott panaszok' fájdalmai, innen

Szende mosolygásod kőhideg ajkaidon.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A' SZÉP SZEMEK.

Féltelek, ah nagy az én félelmem, lányka, miattad:

A' kirabolt égnek vagy szemeiddel adós.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A' SZERETŐ' OHAJTÁSA.

Mint a' gyenge virág haldokló fára fonódik,

'S repkény karjaival tartja ölelve hiven .

Úgyan fogjanak át, lánykám, hű karjaid engem ,

Majd ha nagy álmomnak végtelen éje közelg.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

CSALOGÁNY.

Elhervadt a' virág, a' fák' koszorúi lehulltak ;
Sárga levelkéken nyargal az őszi vihar.
A' csalogány hallgat. Hol erő, melly visszaidézzé
Lengő bokrait és mennyei hangu dalát ?
A' tavasz eljő még; erdő, bokor újra virítand :
Nem fog-e a' csalogány halva fekünni alant ?

ÁLOM ÉS VALÓSÁG.

Láttalak álmomban, harag ült szép homlokod' élén

'S egy csókom haragod' fellegit elzavará.

Ebren csókollak most, és te haragra sötétülsz:

Oh mért álmodnom nem lehet ébren a' kéjt!

HUNYADI' HALÁLA.

Haldoklott Hunyadi 's meg nem tudá halni; töröknek

Egy nagy adósságot tört lefizetni csatán.

'S megvitt Nándor alatt: a' nagy Mahomet futa sebben

És nyomorún; győzött a' haza' hőse 's lehúnyt.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

TRÉFA ÉS VALÓ.

Szép szavaim, ha hiú volnál, csak pusztá hizelgés:

Szent és tiszta valók, lányka, ha érzeni tudsz.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

HIBA.

Jó, mint a' kegyelem, gyönyörű vagy, mint az
aranyból;

Egy hiba van benned, Nellike: nem vagy enyém.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A' SORS' ADOMÁNYA.

Kértelek a' sorstól 's az megtagadott ; de helyetted,

A' mit nem kértem, bűt ada 's szívbeli kint.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TANÁCS.

Mondtam az észnek : hagyd! a' szívnek : szív! ne
szeresd őt.

'S e' diadalmim között boldogan élek-e? nem.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

MOSOLY ÉS GYÖTRELEM.

Búsongtam, 's nevetél. Nevetek most és te ke-
sergesz.

Ah mosolyogj és én visszaeserélem a' bút.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

EMLÉKEZET.

Emlékezni fogok rólad, ha nem engedi sorsom

Lenni közel hozzád 's csüggeni bájaidon.

Emlékezni reám jut-e órád a' sok öröm közt,

Mellyel az életnek rózsai éve kínál?

GUTTENBERG.

Majd ha kifárad az éj 's hazug álmok' papjai szűnnek
'S a' kitörő napfény nem terem áltudományt ;
Majd ha kihull a' kard az erőszak' durva kezéből
'S a' szent béke' korát nem czudarítja gyilok ;
Majd ha baromból 's ördögből a' népszaroló dús
'S a' nyomorú pór nép emberiségre javúl ;
Majd ha világosság terjed ki keletre nyugatról
És áldozni tudó szív nemesíti az észet ;
Majd ha tanácsot tart a' föld' népsége magával
És eget ostromló hangokon össze kiált ;
'S a' zajból egy szó válik ki dörögve „igazság“ !
'S e' rég várt követét végre leküldi az ég :
Az lesz csak méltó diadal számodra, nevedhez
Méltó emlékjelt akkoron ád a' világ.

BALLADÁK ÉS ROMÁNCZOK.

Országos Széchényi Könyvtár

Kiadvány a Magyar Tudományos Akadémia

Magyar Nyelvtudományi Intézetének

Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi

Intézetének közreműködésével

Kiadvány a Magyar Tudományos Akadémia

Magyar Nyelvtudományi Intézetének

Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi

Intézetének közreműködésével

Kiadvány a Magyar Tudományos Akadémia

Magyar Nyelvtudományi Intézetének

Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi

Intézetének közreműködésével

BAITABAR EN ROMANCOLO

OSZK

Copyrighted by the Library of Congress

A' HŰ LOVAG.

I.

„**Ki** lesz, ki úgy örüljön,
 Oh szépem, jóm, neked,
 Mint e' szív, melly felé most
 Forrón ver kebeled?

Ki lesz, ki úgy szeressen,
 Mint én most, tégedet,
 Ha távol a' világban
 Balsorsom eltemet?

Ki lesz, ki, míg belőle
 Egy porszem fenn marad,
 Lánghevvel égjen értted
 A' súlyos föld alatt?

Ki lesz, ki síron túl is,
 Az üdvök' közepén,
 Csak rólad emlekezzék,
 Mint hű barátod, én?

És még is, drága Róza,
Hivednek menni kell:
Nem férfi, a' ki nem küzd
Hon' ellenségivel.

Letörni távozandom
A' pusztító hadat
'S megtérek elfogadni
Kezedből díjamat“.

'S zokogva, könnyben ázva
A' lányka rá borúlt.
'S bár gond sanyarta szívvel,
Hős Zámor elszaguld.

'S Zámornak útja zordon;
De harcza diadal.
Gyász! hogy dicső csatáin
A' bajnok oda hal.

Nyomát veszíti a' hír,
Nem lelni őt sehol:
'S Rózának szíve vérzik,
Rózának könnye foly.

II.

Nap, év emészti 'a' bút.
 Sok bal tanács után
 Szép Róza új menyasszony,
 Bár gyenge 's halovány.

Szívében gondok ülnek
 'S az őr emlékezet
 Gyötörni vissza hozza
 Az eltűnt képeket.

De nász előtt 's utána
 A' női szív nem egy:
 Gyönyörre olvadoz fel
 A' jég oltotta kegy.

'S várában elbizottan
 Duskál a' boldog úr.
 Lélekben, hangszerekben
 Mind vígan zeng a' húr.

De lenn a' tömlöcz' éjén
Penészes bolt alatt,
Elhagyva szenved a' rab
Hallatlan kinokat.

'S ha néha vig robajnak
Gyanítva fenn nesztét,
A' kétség elborítá
Fellázadó esztét;

'S szivében fájdalom, bú
'S az őrzöngő harag
Emésztő lángjaikkal
Végig rohantanak,

Csendesb' lesz, mint a' sírlak,
Olly csendes mint a' lég,
Melly a' még nem teremtet
Világon nyugovék.

'S e' csend' kietlenében
Haszontalan' mereng;
Mert benn egy átkos élet'
Kintermő magva zsong.

'S nem látja senki búját,
 Nem hallja semmi lény:
 Örömnék háza tombol
 A' szenvedő' fején.

III.

„**K**i jó az éj' lakába,
Suhogva mint a' rém?
Kinek fohásza kél fel
A' tömlöcz' kebelén?

Gazságnak áldozatja,
Ki vagy te, új lakó?
Légy üdvöz! átkozódni,
Ha úgy tudsz, mint az ó.

Átkommal én a' léget
Felhővé nevelem,
Felhőim' tűznyilával
A' kinzót üttetem.

Úgy verje őt meg a' sors,
Úgy verje őt az ég;
Gyúljon lélekzetétől
Lánggá a' tiszta lég

'S mint én, az életpályán
 Úgy légyen áldozat
 És ördögül szegődjék
 Hozzá az öntudat!"

Kínoktól ostorozva
 Így szól a' régi rab;
 Az új alélva rogy le,
 Aléltan boldogabb.

De ébred 's egy sugártól
 Derül az éji lak,
 Hogy Róza 's Zámor egymást
 Karolva sirjanak.

Zámort a' vad bitorló
 Rabbá tevén orúl,
 A' szép menyasszony' ékét
 Eltépte gyilkosul

'S most elfajult hevében
 Új kéjeket vadász;
 Mig lenn az elcsapottal
 Megnépesül a' ház.

IV.

'S ismét zajoknak árja

Csapong a' bolt felett,

Távol harcz' hangja tölti

Az éji teremet;

De most a' két szerelme

Nem bántja semmi gond,

Egymás' szívébenelve

Szerelmök égi hont.

'S mindig zajosb, zajosb lesz

A' föld feletti lak,

Mig végre sok csapástól

A' boltok omlanak.

'S veszélyes résen által

A' két fogoly kikel:

Hol állnak, a' kemény vár

Most rombolt puszta hely.

Hol vagy te durva zsarnok?
 Hol vannak népeid?
 Romoknak súlya fekszi
 Mindnyájok' testeit.

'S Rózához mély keservvel
 Így szól a' hű bajnok:
 „Fogadtam és megállok,
 Hogy híved maradok,

Életben és halálban.
 Szólj, drága, mit tegyek,
 Hogy szörnyü szenvedésid
 'S emléke szűnjenek?“

„Sir, a' mit én kívánok,
 A' csendes temető.“
 Így szólal haldokolva
 A' megcsalt ifju nő.

„Hittem csalárd szavaknak,
 Örültem nélküléd;
 Egy bűnöm a' világon
 'S ez a' mi eltemet.

Ez életem' virága
 Fonnyadva, tépve már:
 Az egy halál maradt még,
 Melly nyugalomra vár.“

'S ott hűny el hű karok közt
 A' pusztá rom felett;
 'S a' tiszta ég borít rá
 Örök szemfödület.

'S mind pusztább 's elhagyottabb
 Lesz a' bús omladék,
 Hol kurta vigalomból
 Olly szörnyű lett a' vég.

Csak néha éjszelenként,
 Vagy fergeteg ha dúl,
 Jár rémi arczulattal
 Egy férfi ott vadúl.

Kitárt kebelre várja
 Az ordító vihart
 'S felhíja öldökölni
 A' sujtó égi kart.

És nem talál nyugalmat,
 Nem enyhet bánata:
 Lelkében zordonabb még,
 Mint künn, az éj 's csata.

Egy eltiport világnak
 Jár ő ott romjain;
 Egy eldúlt angyalarcznak
 Mereng vonásain.

Idő és végtelenség
 Nem adhat érte mást:
 Sem élet - sem halálban
 Nem lel vigasztalást.

'S nem teste sorvadoz csak
 E' sajtó bánaton:
 Reménye, vágya, lelke
 Ott hal ki a' romon.

AZ ŐSZ BAJNOK.

I.

Fenn Lajosnak udvarában,
 A' hadjáték' pompájában
 Két hős ifju áll;
 Országczimer pajzsaikon,
 Szíveikben a' magas hon;
 'S kikre karjok száll,
 Úgy akarja jó szerencse,
 Porba hull sok német és cseh.

Képe szörnyű a' csatának,
 Mintha nem csak játszanának,
 Délczeg harczfiak
 Egymást mérő lángszemekkel,
 Szívre szögzött fegyverekkel
 Össze rontanak;
 Dárda zúg pajzs, dárda ellen:
 A' két ifju még veretlen.

„Kérkedők ti czimertekkel,
 Könnyű győzödelmitekkel,
 Büszke magyarok!
 Sok nemzettel föltevétek,
 Most olaszszal vijatok meg:
 Én olasz vagyok.
 'S merre föld és merre nap van,
 Nincs olasznak párja hadban.“

Szól 's bevágtat egy merész hős,
 'S mint beszéde, olly fellengős
 Járt a 's kelete.
 Szélvész fegyverforgatása,
 Könnyű ménen ugratása
 Villám' szellete.
 Így bejárja gyorsan a' tért.
 Agg a' nép a' két vitézért.

'S képe szörnyű a' csatának;
 Mintha éltet váltanának,
 A' vetélkedők
 Össze ütnek nyúlt dsidákkal,
 Szívdöbbentő roppanással,
 Egymást rengetők.
 Hull zörejjel dárda és vért:
 A' két hős még birja a' tért.

Váltva, bátor elszánással,
 Négy dsidát tört rohanással
 Már a' két vitéz.
 'S bár szívök még csüggedetlen,
 'S mint a' szikla, engedetlen,
 Karjok' súlya vész.
 Még egy verseny 's a' fövényen
 Diadalmas az idegen.

II.

Búsan, elfelejtve,
Sasként egyedül,
Pusztá sátorában
A' vén Toldi ül.

Sátorán a' szellő
Által lengedez;
Ősz szakála mellén
Sűrűn rezgedez.

Csak busúl, csak őszül
Vég 's határtalan;
Mert hajh! kedve nincsen
Élni bajtalan.

Lova rossz szeméten
Teng erőtlenül;
Súlyos kardja, vérté
Porban feketül

„Mért e' néma bánat
 Agg magyar vitéz?
 Sírj, üvölts, ha harcra
 Gyenge már a' kéz.

Czimerét hazádnak
 Birja hős olasz;
 Nézd Budán, ha kétled;
 Pajzsán diszlik az.“

Igy szól át rohanva
 Egy serény lovag.
 Toldi agg szívében
 Gyúl veszett harag.

Vas buzgányt utána
 Sujt halálosan
 'S a' lovaggal a' ló
 Többé nem rohan.

„Most beszélj, te rosszat
 Hirdető madár;
 El, tudom, hireddel
 Nem repülsz te már.

Czimerét magyarnak,
 Szólj, ki nyerte meg,
 Hogy fejét a' villám
 'S Toldi csapja meg?“

Mindent a' lesujtott
 Bajnok elbeszél;
 Mert a' zord öreggel
 Össze tűzni fél.

Messze tér azonban
 'S vissza kurjogat:
 „Toldi, hejh vén Toldi,
 Kösd fel magadat!

Hordja el a' szélvész
 Ósz szakálladat.
 Tüske csiklandozza
 Lógó talpadat.

Az tegyen sirodba,
 A' ki nem szeret:
 Mért ütötted tönkre
 Jó pej ménemet.“

Így kiált amaz; de
 Toldi nem hall már;
 Harczok' gondolatja
 Mert fejében jár;

Mert fölmenni készül
 Országczimerért,
 Nagy boszúját eskve
 'S szomjuhozva vért.

'S kezd vigan lakozni,
'S három hosszú nap
Szolgál éh - 's szomjának
Konyha és a' csap.

Térdig széna, zab közt
Áll fakó lova,
Fegyverein kovácsnak
Izzadoz koha.

Majd hogy felidül, vesz
Szőrruhát mezül.

'S így beszél magában
Nagy kegyetlenül:

„Oh hivatlan vendég,
Ősz fehér szakáll,
Rajtad most nagy átok,
Nagy szerencse áll.“

„Átok és szerencse!
Úgy viseld magad',
Gyöngybe foglaltatlak,
Ősz szakállamat,

Gyöngybe és aranyba,
Diszt ha hozsz nekem;
Sárba és kiteplek
Szálanként, ha nem.“

Szól 's felül. Alatta
 Vigan jár a' ló;
 Kardja cseng, dsidáján
 Leng vérlobogó.

Jaj neked! kit ez most
 Látogatni megy:
 Ádáz arczán nincsen
 Irgalomra jegy.

III.

Pusztá már a' vivó pálya,
Csak magában szálldogálja
Azt olasz vitéz.
Meggyalázott czimerére
A' magyar, bár lázad vére,
Csak sohajtva néz:
Hol sok bátor porba hullott,
Gyenge 's gyáva csak sohajt ott.

'S most így szól 'a' diadalmas:

„Itt a' czimer! ki hatalmas

Vissza váltani?

Fel fiúk! vagy messze honba,

Elviendem hős lokomba

'S rajt' fog állani:

Merre föld és merre nap van,

Nincs olasznak párja hadban.“

Még alig szolt, hogy zajogva
 Rettentően háborogva
 A' nép felzudúl.
 Lelkeikben vészmozgásnak,
 Kétes, ingó támadásnak
 Vad haragja dúl.
 Im azonban egy barát jön
 Nagy robajjal a' várkövön.

Szóracsuhával van befedve;
 Dombos mellén terjedezve
 Ősz szakállá leng.
 Lóg nyakában bús csuklája;
 De ijesztő nagy szálfája
 Vas kezében reng.
 Oldalára felcsatolva
 Hosszu kardja lóg ragyogva.

Mint a' rézkürt, rivalása,
 'S megborzasztó felhívása:
 „Élet és halál!“
 Bámul a' nép és nevetne,
 Ha dühétől nem remegne.
 A' nyerő kiáll
 'S szól amint feléje vágat:
 „Hagyd kimélnem ősz szakállad!“

„Kíméld, rossz fiú, apádat;
 Tőlem várd el nyavalyádat.“
 Szól az ősz barát.
 'S a' nép rémes hallgatással
 Két hőst villámroppanással
 Össze menni lát:
 A' kábitó zuhanatban
 Egy nyögés és gúnykaczaj van.

Három ölre vissza vetve,
 Ön lovától eltemetve
 A' levente nyög.
 Meg nem ütve lágy nyergében
 A' barát ül nagy kedvében
 'S fennen így dörög:
 „Most, ha bírsz, menj czímereddel;
 Eztán érd be kevesebbel.“

'S Toldit a' nép haragjáról
 'S harcza' pusztító voltáról
 Most megismeri;
 'S bámulat' csodái lesznek,
 Mellyek oldalán hevernek,
 Szörnyü fegyverü.
 Ó az ország' czímerével
 Ifju bajnokokhoz tér el:

„Másszor, úgymond, e' szent jelnek,
 Ha erőtök nem felel meg,
 Békét hagyjatok.
 Küzdjön, a' ki mer, czimére,
 'S tűrje, kit milly végzet ére;
 Rám ne várjatok:
 Engem a' mély sír' partjára
 A' halál vár vég csatára.“

A' HONTALAN.

Járatlan úton ki jársz,
 'S keblet viharra, vészre társz,
 Örömtől idegen,
 Ki vagy te bánat' embere,
 Mí sorsnak üldöz fegyvere,
 Hogy bolygysz vad bérczeken?

„Hagyj bolyganom vad bérczeken,
 Hagyd dúlni a' vést keblemen:
 Én bujdosó vagyok;
 Kietlenb itt e' puszta szív,
 Zajosb a' vész, melly benne vív:
 Fájdalmim olly nagyok.“

Tán dús valál és kincsedet
 Elvette adáz végzeted,
 'S most inség szomorít?
 „Dús voltam 's dúsnak lenni jó,
 'S inségem most olly szív-ható;
 De ez nem tántorít.“

Két név előtted szent talán;
A' hű barát és hű leany,
És ők elhagytanak?
„Pártos barátság, szerelem
Földön legkinzóbb gyötirelem:
Ők híven haltanak.“

Kihaltak ők? tán gyermeked,
Szép hölgyed, minden örömed,
Emésztő sirba szállt?
„Mind sirban a' mit szereték,
De a' szív mély 's nagy menedék,
Elnyögte a' halált.“

Te tűrsz, bár kinod' súlya nagy.
Tán a' becsület' rabja vagy,
'S neved gyalázva volt?
„Gyalázva minden címerem;
De azt hazámért szenvedem,
'S ez rajtam drága folt.“

Hah számkivette vagy tehát
'S mellyért vérzettel, ten hazád
Sújt kérlelhetlenül?

„A' számüzöttnek honja van,
'S bár szenved ő 's boldogtalan,
A' nemzet él 's derül.

A' nemzet, mellyhez tartozám,
Kiirtva, 's vérbe fült hazám
Többé fel nem virúl:
Engem millióknak veszte nyom,
Egy nép' halálát hordozom
Keblemben ostorúl.“

AZ ÁRVÍZI HAJÓS.

Szavaltta a' pesti magyar színházban 'aprilis' 27-kén
1838 Laborfalvi Róza.

Hol népes ház-sorok
Jegyzék az útakat,
Most vad moraj között
Fut gyilkos áradat.

Rémséges jaj kiált
Ingó falak megől;
Rémesb a' hallgatás,
Midőn a' ház bedől;

'S omlott házak felett,
Élők- 's halottakon,
Orvényesen kereng
'S zúdúl el hab habon.

„Ki ment meg engemet
Kórt, aggot és szegényt?
Mindenre a' mi szent,
Oh ember, hozz segélyt!“

A' fennmaradt kövön
Igy esd egy női hang,
'S bajhírdetón visit,
Mint vészben a' harang.

'S im sajka jó 's rohan
Az áradat' taván;
De a' ki rajta ül,
Embertelen zshivány.

Nem emberélet az,
Miért ő eveze:
Tiltott vagyont keres
Szentségtörő keze.

'S szivetlenül az agg
Nő mellett elsuhan;
Mert egy batkát nem ér
Mind, a' mi rajta van.

És több hajó kereng
Az ingó fal körül;
De a' szegény anya
Ott áll mentetlenül.

Ez pénzét, az magát
Jövének menteni;
Van a' ki kedveseit
Aggódva keresi;

'S ki csak mulatni jár
 A' köz veszély felett,
 Az óni rá nem ér
 Egy hitvány életet.

'S mindig dühösb az ár,
 'S a' bágyadt nő előtt
 Száz örvény tátogat
 Alásodorni őt.

Még jó 's megyen hajó;
 De ő már nem kiált:
 Tűr 's várni láttatik
 A' borzasztó halált.

„Ki él még itt“? riad
 Most egy hajós közel,
 Sajkája telve bár
 Menekvők' terhivel.

'S még jókor érkezik;
 A' féltett kőfal áll,
 'S kihalt remény után
 A' nő hajóra száll.

A' sajka partot ér,
 'S a' megmentett sereg
 A' bátor férfinak
 Hálás búcsút rebeg.

Csak a' szegény beteg
 Agg nő nem távozik,
 'S elfúladt kebliből
 Sohajtás hallatik.

„Itt jó anyám, neked
 E' kisdéd adomány,
 Pénz 's egy falat kenyér;
 Többet várj ég után.

Nekem nagy útaim
 Vannak még szerteszét:
 Ezreknek élete
 Kiált hajót, segélyt.“

Szól 's menne a' hajós,
 De a' hölgy, kit hozott,
 Tündér tekintetű
 Asszonynya változott.

Arczán redők helyett
 Ifjú kellem virúl;
 Szépsége bájoló
 Leirhatatlanúl.

Szebb mint a' szerelem,
 Barátságnál hivebb,
 Mindennél, a' mi kéj,
 Látása kedvesebb.

'S az elbámult hajós
Hall édes hangokat,
Minőket emberajk,
Sem zenemű nem ad.

„Ha minden elhagyand, —
Így szól az égi nő:
Az ember és világ,
Barát és szerető ;

Ha hozzád mostohák
Szerencse és ipar,
'S hű fáradásidért
Rágalmak' nyelve mar :

Emlékezzél reám
Sorsodnak éjjelén :
Önérzeted vagyok ,
Nevem J ó t é t e m é n y .“

Rendült kebellet a'
Bátor hajós eláll
Ez égi látomány'
Magas csodáinál.

Öt minden elhagyá,
Az ember, a' világ ;
Csak nem maga maradt,
Mint téli fán az ág.

Sorvasztók napjai
'S kietlen álmait
Gyógyszer nem úzi el,
Nem orvosolja hit.

De az nem tartja őt;
Megy a' szép vágy után.
'S még soknak élete
Menik meg csolnakán.

'S ha néha mardosóbb
Fájdalma vissza sir,
'S a' földön ellene
Nincs menedék, sem ír:

Lelkének a' dicső
Hölgy' képe feltűnik
'S szűz arcza' bájain
Fájdalma megtörik.

KEMÉNY SIMON.

I. A' KÉM.

Gyilkos haraggal tört utat,
'S fut lesbe csalt Hunyad;
De társa vesztett harcmezőn,
A' püspök elmaradt.

Erdélynek, oh Maros! vized
Gonosz vendéget hoz:
Szent Imre' lejtős oldalán
Mezet bég sátoroz.

'S Mezet bég' szörnyü sátorát
Nem ékesíti hold:
Ormán a' püspök' szent feje'
'S egy véres dárda volt.

Körüle tenger zagyva nép,
Szilaj gyönyör szivén;
De benn tanács ül, a' magyar'
Romlását esküvén.

Végzésök : „Essék Hunyadi !

'S Erdély utána kél :

Erdély lesz megdőlt nagy fián

A' vérző szemfedél.

Öt ezren, ismert bajnokok,

Csak rá vadászszanak ;

Mióta harcz van , illy nemes

Vadat nem fogtanak.

Jutalmok , halva török üdv ,

A' hűri - lakta menny ;

Mig élnek , Erdély' kincsei

'S hir minden nyelveken.“

'S idézve szög Hafiz belép ,

Halvány , beteg legény ;

Levert ifjúság bágyadoz

Meghajlott termetén.

Fölnéz ; de gyorsan elhaló

Szemlángja tétováz :

Boldogtalant olly annyira

Kinozza testi láz.

Majd szólni kezd 's így rebegi

Fáradtan szózatit :

„Kivántad , oh kegyelmes úr !

Leirnom' Hunyadit ?

Leírom őt 's a' gyermek is
 Rá ismer szóm után:
 Rab voltam nála évekig,
 Szolgáltam udvarán,"

'S lefesti arczát, termetét
 És szürke ménlovát,
 Mellyen vezérli hadait
 Véren, halálon át;

A' fegyvert, mellyel karja sujt,
 A' hollót paizsán
 'S mind, a' mi rajta feltűnik,
 Rettentő a' csatán.

De nem csak arczát, termetét,
 De nem csak ménlovát,
 Lángszózatokkal írja le
 A' ritka hőst magát:

Villám gyanánt mint terjed el
 Nagy lelke táborán;
 Mint jár előtte rettenet,
 Pusztulás nyomdokán;

Szemének harczy őrtüzén
 Mint gyúlnak ezerek;
 Ha szól, szivrázó hangjain
 Mint éled a' sereg.

Majd fővezér, majd közvitéz,
 Rengetve buzogányt,
 Mint öldököl, mint vesztí el,
 Kiket halálra szánt;

A' nemzet mint lesz általa
 Egy szivvé, nagy 's merész,
 Melly a' csatákra feldobog,
 Melly élni, halni kész.

'S megy, mint lerontó zivatar',
 A' kis, de bátor had;
 Közöttök a' harcz' istene,
 'S ez isten ő, Hunyad!

'S a' mint Hafiz így közre szól
 'S mind inkább lángba jő,
 Feléled elhalt izein
 A' vele szült erő.

Kinyúlnak izmos tagjai
 A' hallgatók felett,
 'S betölti szálas termete
 A' sátorszegletet.

Harsogva zeng, mint hadi kürt,
 A' szózat ajkirúl;
 Szemében rémvilág lobog,
 És arcza felpirúl.

'S Mezet bég sápadt mint halál,
 Merően néz körül
 'S egy bátor arcot nem talál
 Olly sok vitéz közül!

De mind, ki látta Hunyadit
 Dúló hadrend előtt,
 Döbbenve ismer rá: **Hafiz**
 Olly hűn rajzolta őt.

Majd kór Hafiz felé lövel
 Gyanús pillantatot;
 De ő a' nagy sereg között
 Többé nem láttatott.

A' hegytetőre vágya fel
 Enyh 's tiszta lég után.
 Felment 's fej nélkül ott lelék
 Jövő nap' hajnalán.

Őt vélte mindenik; de ő
 Nem volt a' fejtelen;
 Utána csúszván Ali Kurd
 Rá ismert egy jelen.

'S dühös csatától zenge fel
 A' puszta rengeteg:
 Két ellenséges ismerős
 Halálra küzdtenek.

És Kurdot ő gyilkolta meg,
 Kurd a' vérfedte holt:
 Az ál Hafiz, magyar fiú,
 Hunyadnak kéme volt.

II. KEMÉNY' HÁZA.

Melly ritka szerencse,
Melly isteni kéz
Áldott meg örömmel,
Oh ifju vitéz!
Tisztelve dicsőnek
Ismére hazád
'S most ős lakod éden,
Melly kéjeket ad.
Tündökletes arczczal
Szép hölgy jön eléd,
És hoz puha karján
Egy kis csemetét.
A' nő maga gyöngyház,
És gyöngy a' fiú.
Boldog szerelemnek
Milly szép koszorú!

„Nem hal ki tehát
A' bajnokok' ága,

Bár harcz' mezején
 Elhulla virága,
 Sok hősi Kemény.
 Irtózatosan

Fenn tartja magát
 Új sarjaiban
 A' régi család."

Hő érzelem' árja fogadja Keményt,
 A' harczokon honnit, a' honn jövevényt,
 'S keblére, csatái' sebeinek írúl,
 Hölgyével egy ég' magas üdve borúl.
 És csendes a' ház, az örömteli lak,
 Távolba nem érik a' harczi nyilak;
 Köszirtok' örök tövü szálainál,
 Elzárva, fedezve, magányosan áll.
 Morvolva köszönti a' bérczi sió,
 Zúgása szelid nyugalomra hívó,
 'S mig rengetegin zivatar rohan át,
 Rá védve tekint le az agg Retyezát.
 'S ő ott a' gyönyör' teli kútfejinél,
 Mint férj 's atya mennyire boldogan él!
 Mért még is az arczon e' néma ború,
 Felhői között mire érik a' bú?
 Lelkére mi rémletek' árnya vonúl,
 Hogy felriad álmai' karjaiból?

Mért hölgye' szelid ölelése helyett
Nyujt durva vitéznek orozva kezét,
'S hozzája titokteli éjfeleken
Véralku felett tanakodni megyen?
Oh szent haza! értted ez aggodalom,
Melly nem hagy örülni a' szűz karokon:
Éretted az égiek' asztalítól,
Hol szüntelen örömek' éneke szól,
Szent isten' imádatos arcza elől,
Bár ülne sugárai' jobbja felől,
Fölkelne a' honfi 's dicső nevedért
Eljőne csatáidon ontani vért.
'S esküdve az alku az égbe megyen:
Nagy Hunyadi' bajnoki czimeiben
Fog küzdve kiállni a' sikra Kemény
'S vagy győzni vagy esni a' hír' mezején.

III. AZ ÜTKÖZET.

Ompolynak árai vérben hempelygenek,
 Csatázva partjain huzódik két sereg.
 Egyik hazát hagyott, hogy dúljon idegent,
 Másik belföldi had 's csatái' tárgya szent.
 Eljöttek oldani rablánczra vert rokont,
 Szivökben a' boszút hordván 's a' drága hont.
 'S tovább tovább megyen téren tetőn a' had,
 Holtakkal hintve a' viritó tájakat.
 Leggyilkolóbb csata az Örön menydörög;
 Ott egy zászló körül küzd számtalan török.
 A' hollós pajzsu hős szemközt 's székelfiak
 'S vad ellenségeik sok ezren hullanak;
 De új ezer fedi a' véres harczhelyet
 'S tovább tovább dühöng az ádáz ütközet.

Most egy merész lovag tajtékzó paripán
 Szaguld a' hős felé, átkot 's dühöt fuván:
 „Így, gyilkos Hunyadi, nyitom meg szivedet;
 Miattad ősz apám a' varjak' étke lett.“

'S egyszersmind elrepül a' dárda keziből:
 A' hős jobban talált 's ő szörnyet halva dől.
 Majd jó egy óriás; halálfej czimere,
 Jelül, hogy halni kész, ha nem győz fegyvere.
 Hogy nem csak nézni jött, kitűnik természetén:
 Borzasztó látni őt a' vértől feketén.
 'S nem szól, de buzogányt forgat halálosan
 'S a' hollós hős előtt két bajnok ölve van.
 Már fennyen cseng vasa a' hollós paizson
 'S örömsivalkodás zeng a' vad ajkakon;
 De visszavág a' hős 's a' szörnyü fej lehull;
 Rémitve görg alá az örhegy' ormirúl.
 'S ismét egy új vitéz 's ismét egy új halál:
 A' hollós vértű hős párjára nem talál.

'S a' mint tovább tovább zajong az ütközet
 'S mind inkább hull a' nép az őri hegy felett,
 Im újra sor nyilik, 's szép mint a' nap' fia,
 Előszaguld heven egy ifju dalia.
 Bámulva néz körül, a' hős előtt megáll
 'S kezében meghajol a' zászlós kopja szál.
 „'S régóta — így beszél — kereslek, oh Hunyad,
 Jó sorsom engedi meglátnom arcodat.
 'S látom véres kezed' munkáit: iszonyúk!
 Tanúim, hogy te vagy, 's hogy a' hír nem hazug.
 De hogy nem rettegem kezedtől a' halált:

Im vedd 's ha úgy lehet, kerüld e' kopjaszált. "
 'S egyszersmind neki hajt a' két hős könnyedén:
 A' hollós hős alatt átszúrva dől a' mén;
 De Ferhád elesik, szívében kelevész,
 'S fölötte áll setét pajzsával a' vitéz.
 'S szól: „Hős fiú, korán enyészik életed.
 Mondd meg, kinek hagyod át adnom fegyvered?”
 Ferhád nem válaszol, de szól hörögve még:
 „Mezet bég, jó apám! intettél, nem hívék.
 Eljöttem vakmerő meglátni Hunyadit
 'S többé nem látom ah honom' határait!”
 'S Mezet bég ott leli lélektelen fiát
 'S keblén kétségbe'esés' lángtőre nyilal át.
 De hősileg felejt fájdalmat és halált,
 Buzditva vág elé 's harsogva felkiált:
 „Most, most van alkalom Hunyadra rontanunk,
 Erdély mienk, ma van a' legdicsőbb napunk.
 Most, rajta osmanok! fel zaszlót 's kardokat.
 Halállal en fiam dicsően tárt utat!”
 Így szól 's félszáz ezer ordít 's rohan vele;
 A' székel fut; kevés, kit kard nem sujta le.
 'S vérében ott a' hős a' hollós paizs alatt,
 Ajkán 's szívéen haza a' végső gondolat.
 'S Mezet bég felkiált: „Mienk a' diadal!
 Erdélynek napja húnyt Hunyad' csatáival.”

'S már indul végzeni a' meghajolt csatát,
'S szaguldva vezeti vérszomjuzó hadát.
Már szerteszét rabol 's pusztít török, tatár,
'S csak egy magyar had áll, melly még csatára vár;
De ez bizton halad, nem enged semmi tért,
'S fenn zengi: Hunyadi! 's mindnyájan Hunyadért!
'S Hunyadra csak hamar rá ismer a' török,
A' merre kardja vág, szózatja menydörög.
Mint villám terjed el nagy lelke táborán:
Előtte rettenet, halál van nyomdokán.
'S dicsően győzni száll a' kis, de bátor had,
Velök harcz' istene 's ez isten ő, Hunyad!
Mezet bég véresen borítja a' mezőt,
Fiával itt talál nem diszes temetőt.
Gyérülten omlanak vert hatvan ezrei:
Őket téren tetőn magyar had kergeti.
De ott fekszik Kemény a' hollós vért alatt:
E' nagy, dicső napért ő volt az áldozat.

IV. A' SÍR.

Elmúlt a' harc, a' hon szabad;
 Sírjában a' hős ott szunyad
 Az ádáz nap után.
 Felette ifju hölgye van
 Setét hajának gyásziban;
 Olly szép, olly halovány.

Fájdalma szókra nem fakad:
 Tör benne minden gondolat,
 Az érzemény halál.
 Bújával semmi föl nem ér,
 Csak a' mi nincs, a' vesztett férj
 A' por' lakóinál.

Elmúlt a' harc, a' hon szabad:
 Vezéri díszében Hunyad
 És bajnok társai
 A' sírhoz jőnek komoran,
 A' harc' setét ruháiban
 Vég búcsút mondani.

„Helyettem, oh nemes barát,
Elestél 's mentve lőn hazád.
Dicsőn és szabadon,
Ha él, virágzik nemzeted,
Az véren váltott érdemed:
Örök hír hamvadra!

Vedd im vezéri díszemet,
Mellyet jelessé tőn kezed,
Vedd esküm' zálogúl,
Hogy e' hon és e' nemzetért
Ontok pogányban annyi vért,
Míg holda elborúl.“

Szólt, 's minden szónak hangiban
Törökjaj 's harez' dörgése van
'S nem gyáva fájdalom.
Majd meghajolt a' sír fölé,
A' zászlót, pajzsot föltevé
'S kidíszlett a' halom.

Utána mind a' bajnokok
Lerakják sorra paizsok'
'S kél zordon ravatal,
Setét kopjakkal lobogó,
Tört fegyvereknek villogó
Rémes pompáival.

'S miként jött, vissza komorúl

Huzódik a' had 's elvonúl

A' mélyebb gyász elől:

A' bús hölgy még ott térdepel;

Őt semmi zaj nem kelti fel

Nehéz gyötrelmiből.

„Dicső volt ő hajh! 's oda van!

Olly ifjú még, most szótalan,

Olly hű volt, most hideg.“

Ez a' mit a' hölgy nem feled,

Ez, a' mit vissza nem vehet,

'S fájdalma rengeteg.

Ott csügg a' siron egyedül

Gyász-fűzként, mellynek mélyen ül

A' földben gyökere.

Ott hullnak néma könnyei,

'S szívét mind inkább vérezi

A' gyilkoló csere.

Elmúlt a' harc, a' hon szabad

'S kiket bilincsre vert a' had,

Veszendő honiak,

Nő, gyermek, ifjú 's agg öreg,

Egy tizezernyi nagy sereg,

Most vissza szállanak.

Kiket barátság, szerelem
Kötött 's ért búcsú-gyötrelem,
Kétszerte kedvesek,
Most újra egymást ölelik,
Egymásnak arczán könyeik
Ragyogva ömlenek.

'S Erdélynek völgyén, halmain,
A' tizezernek ajkain
Felzeng a' háladal.
Fel a' magas mennyeekre hat,
Betölti a' mély sírokat
Megrázó hangival.

„Igen! mindünkért halt meg ő!“
Szól illetődve most a' nő
'S a' sírról felriad:
„Örüljön a' ki mentve lőn,
Áldás a' sirban pihenőn:
Erdély megint szabad.

Ne lássa senki gyászomon,
Midőn derűre vált a' hön,
Hogy még van fájdalom:
De titkon én e' gyászatot,
Mig fájdalomtól megszakad,
Szívemben hordozom.“

ELHAGYOTT ANYA.

Szavalta a' pesti magyar színházban november' 30-kán
1837 Lendvayné.

Ismérek egy édes, ah árva anyát,
Melly búnak eredten emésztí magát,
Elhagyva, kerülve leányaitól,
Bár érttek epedve a' hiv anya szol:
„Oh jertek ölembe,
Szép gyermekeim;
Áldásra emelten
Várnak kezeim.
Oh jertek, oh jertek, az édes anyához
Itt ül lekötötten a' szörnyü magányhoz;
Oh jertek ölembe
Gyermekeim,
Mig el nem apadnak
Hév könyeim.

En szültelek, álltam
Bölcsőtök előtt;

Emlőim adának
Új életerőt.
Mint kis csecsemőket
Már én emelélek,
Mig bennetek alvék
A' gyermeki lélek.
Én látnotok adtam
Olly nap' sugarát,
A' mellyet irigyel
Sok földi család.
Szép arczaitoknak
Én adtam e' bájt,
Melly annyi szivekben
Viszhangra talált.
Én termetet adtam,
Olly őzi sugárt;
'S szűz kebleitekre
A' liliom - árt.
Én adtam a' szájnak
Az édeni mézet,
Melly akkor is édes,
Ha töreit érzed.
Én adtam e' tündér
Lángu szemet,
Melly a' szerelemnek
Csillaga lett;

Melly egy sugarával
Szül enyhe tavaszt,
Egy más sugarával
Elégeti azt.
Szépségimet ime reátok adám,
Hogy halljam e' szókat: „oh édes anyám!”
Hogy zengjen e' név is
Ajkitokon,
'S elhagyva ne légyek
Bús napomon.
O jertek, o jertek
Az édes anyához:
Itt ül lekötötten
A' szörnyü magányhoz.
Oh jertek ölembe
Gyermekeim,
Mig el nem apadnak
Hév könyeim.“

Így szólal esengve.
Hiába, hiába!
Nincs a' ki omoljon
Szülői karába.
Sors űzi fiait, remeg élteikért;
Ah! lányai égnek az idegenért.

'S ő ott ül örömtelen és egyedül,
A' köny kiapadva szelid szemeibül
'S mint lelke - törötten az égre tekint,
Láthatni kövülve az anyai kint.
Csak szívdobogása jelenti hogy él,
'S minden dobogással egy élet alél.

* * *

E' bús anya' képe te képed, o hon!
Márvány kebel' átka van asszonyidon.

A' RABLÓ.

Vitorlaszárnnyakon
 A' sajka elröpült;
 A' sajkán gazdagon
 Ékes menyasszony ült.

Menyasszony, ifju 's szép,
 De vőlegénytelen.
 Orozva vitte őt
 Rabló vad tengeren.

A' rabló szótalan
 És zordon férfi volt,
 Csak nem, midőn a' bús
 Fogoly felé hajolt;

Szelid és csapodár
 Ohajta lenni ott;
 De látszék rajta, hogy
 Bár kért, akarhatott.

'S szilaj fájdalmiban
Borzadva kebele,
Az elszánt ifju hölgy
Átokkal felele:

„A' tenger' habjai
Nyeljük el fejedet,
Rabló, ki rám vetéd
Átkoztam kezedet.

A' tenger' szörnyei
Tépják el testemet,
Ha nálad valaha
Felejttem férjemet.“

'S a' parton, melly felé
A' gyors hajó repült,
A' halvány homokon
Két játszó gyermek ült.

Csigákból hallgaták
'Tenger' zugásait;
A' rabló megörült
Így lelteni fiait.

„Apám!“ kiáltanak
Szemlélve a' hajót,
Hoztál kardot nekem
'S édes piros bolyót?

Hoztál-e büszke mént
 És mézes kenyeret,
 Zengő arany madárt,
 És czifra szekeret?“

„Asszonyt, egy ifju nőt
 Hoztam közétek im;
 Kérjétek őt anyúl,
 Kis árva gyermekim.

Kérjétek, ápoló
 Hogy legyen a' helyett,
 Ki föld alatt korán
 Lelt gyászos lakhelyet.“

'S a' fürge két fiú
 Most föltekintenek;
 De a' rég várt anyán
 Nem jóra sejtenek.

És sűgva szól egyik:
 „Apám! a' hölgy beteg;
 Nézd, arcza halovány
 És tagja reszketeg.

'S keserve a' beteg
 Csigának drága gyöngy:
 Anyánk' szemében is,
 Nézd, fagyva áll a' köny.“

Kietlen szomorúk
A' hölgynek napjai,
Rémséggel iszonyúk
Éjének álmai.

Csak gyilka űzheti
Rablója' ostromát,
Ki kérni megszünék
'S erőszakosra vált.

„Vagy tőlem hű 's örök
Szerelmet elfogadsz,
Vagy nálam zordonabb
Gazdának kezét adsz.

Hazádtól távolabb,
Térithetetlenül,
Áron bocsátlak el
Vad úrnak örökül.“

Haraggal így beszél
A' zordon, 's vizen át
Folytatni távozek
Embervadászatát.

Egy kis sziget' fokán
A' rabló' háza van,
Magas sziklák alatt
Sugár fák' árnyiban;

Álmokba ringatott
Szél 's hab' zugásinál,
De fel-felriadó,
Ha szél 's hab vini száll;

Előtte a' vizek'
Végetlen árjai:
Ah olly végetlenek
A' rabnő' kinai.

Ki adja vissza őt
A' szívnek, melyre vágy?
Hajh dúlva 's messze van
A' szűz menyasszonyágy!

Ki oldja meg nehéz
Sorsának lánczait,
'S a' még sulyosbakat,
Jövője' gondjait?

A' tenger sivatag,
Halottan áll a' part;
Nem tudni, szép időt,
Vagy vár-e zivatart?

A' csüllő sir, csapong
A' puszta habokon;
A' hölgy elszántan ül
Egy lenge csolnakon.

„Vagy élek, vagy lelem
Habokban síromat,
De vissza ragadom
Rablómtól magamat;

Megváltom eltiport
Szerelmem' eskeit.
Mindenható! vezesd
A' hűnek kezeit.“

Indúl, elmenne 's ah
Rendítő látomány!
A' két fiú szalad
A' távozó után.

Kezét nyujtván egyik
Eseng olly szívesen:
„Vigy, oh vigy minket is,
Sétálni tengeren.

A' tenger szép özön;
Szellője lengeteg;
Tündöklő habjai
Olly lágyan rengenek.“

De könyben elborult
Szemét a' második
A' nőre szegezi,
'S ekkép rimánkodik:

„Ne menj el, oh anya,
Vagy vigy el engemet.
Ki ad nekem, ha méggy,
Jó szót és kenyeret?“

A' megszánt két fiút
A' bús hölgy felszedi,
Alig tudván miért,
'S mi végét érheti;

Forgatva egyedül
Ön gondolatjait,
Vágyának új utat
A' végtelenbe nyit.

'S a' sajkát fölveszik
Nagy tenger' árjai:
Nyom nélkül vesznek el
Távolban útai.

A' tenger iszonyú,
Ha mélyét fölveti,
Midőn hullámain
Vad szélvész kergeti,

Ha feldult síkjain
A' barna zivatar
Élőt 's halottakat
Éjével eltakar.

Ki az, ki háladón
A' partot öleli?
A' parton tán honát
'S övéit fölleli?

Ki az, ki úgy örül
Menthetni életét?
Az éh tengerben az
Nem hagyta mindenét.

A' rabló az, ki most
A' partra felköszönt,
Alig hogy elhagyá
A' gyilkoló özönt.

Népet 's kincset hozott
Nejének dús jegyül,
Azt véelve, feledi
Búját, ha kincse gyül.

A' tenger elvevé
A' tenger adta jót:
Hullámsír temeti
A' kincset és hajót.

De megvan, úgy hiszi,
Legdrágább kincse még,
A' hölgy, kit semmi ár
Megvenni nem elég;

Megvannak gyermeki,
Az édes két fiú.
Hozzájok fut, rohan
'S enyhül szivén a' bú.

Derülten áll a' part
Nap' enyhe sugarán;
A' tenger elsinúl
Lezúgott vész után;

De tört hajó ül a'
Mosolygó partokon;
Holtaknak teste úsz
A' tükör habokon.

'S a' rabló megleli
Üdvének romjait,
Holt halvány testeket,
A' nőt és fiait.

A' sárga fürtöket
Iszap keverte be;
Iszappal éktelen
A' szép hölgy' kebele.

'S ő ott áll, mint szobor,
Merő fájdalomiban.
Fájdalma olly rideg,
És olly határtalan.

Vadúl átnézdeli
A' messze levegőt;
De sem tenger, sem ég,
Sem föld nem szánja őt.

Ott ég, mint tört hajó
A' tenger' közepén,
Kit villám gyujta meg
Viharnak éjjelén.

Jámbornak bajban irt
A' múlt' emléke ad;
Őt bűnök terhelik
És gyilkos öntudat.

AZ ÖZVEGY.

Eltépte fátyolát a' gyász
 'S helyette bokrétásan és zenével
 Örömhévében ujjongatva lép fel
 A' fürge nász.
 Fehérre változott mezében
 Olly víg a' nő;
 Istennek látszik gyönyörében
 Az ifju vő.
 'S a' nép körül
 Együtt örül
 'S jó sors' fiát,
 Ki elnyeréd
 Az asszonyok' legszebbikét,
 Boldognak áld.
 És völgyön és hegyen
 Lakodalom:
 Határ - és végtelen
 A' vigalom.
 A' két jegyes fél' háza

Kas, mellyben vig hadak
Egymásra látogatva
Ki és be rajzanak.
És úton útközön,
Mint sodró vizözön,
Mindent magával
Visz a' futó öröm.
'S a' merre hangja zeng,
A' bánat elhal,
Nincs könnyező,
'S ki máskor nyögve teng,
A' nagy vidék' körén
Nincs éhező,
Nincsen szegény!
'S gondot ki ne
Felejtene,
Forrásaidnál,
Bor' istene!
'S bájhangjaidnál,
Szelid zene!
A' szomjas ajk föllelkesül,
A' gyors ülő vigan repül.
Danáinál;
És a' halál
Nem nyugszik a' sír' fenekén,
Olly hangos a' nász - zengemény.

Halál!

„Ki kél fel a' sirok' közül?

Ki vagy te gyász' fia?

Körünkben minden szív örül;

Hagyd búdat szállnia.

Tedd szegre gyászkod' 's gondodat;

Halottad nyugszik hant alatt;

De mit föld még be nem fedett,

Az él, örül, vigad, szeret.

Vig nászra jőj te is velünk,

Baráti karral ölelünk.“

Így szól egy a' násznép közül,

Egy másik közbe vág:

„Üres szó! jobb, ha borkancsónk ürül!

Kancsóban a' világ:

Igyuk le búját, örömet;

A' többit szélvész hordja szét.“

Így szól a' szives borbarát,

Vigan köszöntve poharát.

Egy harmadik szelidebb öröme

Az érkezőnek ekkép köszöne:

„Kit sem dalszó, sem gazdag asztal,

Sem bor, barátság nem vigasztal,

Az jőjön és tartson velem;

Vigasztalom a' szerelem.

Komor barátom nézz körül,

Válasszsz magadnak száz közül.
Ma násznép, holnap nászt adunk,
Másért, magunkért vigadunk.“
Így szólnak ők egymás után
Őt vigalomra meghíván;
'S tetszése' hangival
A' násznép rá rival.
De a' bús idegen,
A' gyászba öltözött,
Némán és hidegen
Megáll a' nép között
'S arczczal, min szenvedély'
Csatái rémlenek,
Hol semmi jel nem él
'S kiholtak a' szemek;
És hangon, melly gyötör,
Mellyet fáj hallani,
Vig unszolóihoz
Így kezd felszólani:
„Megálljatok, nász' népei,
Öregje, ifja, szépei,
Regét beszélek; rege - szón,
Örömbre búra változón,
A' szív mulat kéjjel tele
'S könnyűden lejt az óra le.

Szép 's bájos volt a' leány,
Tündérek' gyermeke;
Delibb csak egy 's az férje lön,
Az ifjak' remeke.

'S az ifju férj 's az ifju nő
Nem voltak boldogok:
Féltékeny az 's a' nő' szivén
Nem tiszta láng lobog.

Az óra jó; nagy útra kelt
A' férj 's míg oda jár,
Kart hitfelejtő nője honn
Egy újabb hősre tár.

A' büntitok szárnyakra kél,
A' férj' fülébe jut.
'S az vissza tér, előtte már
Haragja' hire fut;

De orgyilkos kéz ejti el
A' vérért lihegőt
'S halálveszélytől menti meg
A' vétkes ifju nőt.

Tiltott gyönyörbe fúl a' gyász,
Az özvegyév lejár;
A' két szerelmes bűnösen
Lesz hitkötötte pár.

'S az ifju férj 's az ifju nő
Nem élnek boldogúl.
A' sor került: a' nő' szivén
Féltés' haragja dúl.

Szilaj, csapongó lón a' férj,
Az édes hitszegő;
Házát kerülve, honn gyönyört
'S nyugalmat nem lel ő.

Setét tanyákon éjjelez
Hölgy 's vad pohár között.
Hiába! szive' mélyiből
A' bék kiköltözött.

'S a' visszatorlás' napjai
Elérík a' gonoszt:
Kéjhölgy alakban ön neje
A' férjnek mérget oszt.

No's vigadó nász' serege
Hogy tetszik a' hallott rege?
De el kell végzenünk a' dalt:
Te harmadik férj' nője halld!
Mérged nem volt elég erős;
Itt áll a' gyilkos, itt a' hős!
Szerelmedért
Megöltem első férjedet;

De bűnömért

Kezedből ittam vesztemet.

Nézz meg, mivé lett szeretőd ;

Nincs szer , melly meggyógyítsa őt.

Mérged nekem halált adott ;

Te menj 's öleld a' vérpadot.“

'S fáradtan a' kin' embere

Sirjához vánszorog.

A' nő, mint kit villám vere ,

Halványan össze rogy.

'S a' nép, a' mindig kész evő ,

Nem várja meg torát ,

Hol gyilkos , 's méregkeverő

Készítnek lakomát.

Csak egy, a' vőlegény, marad

Az ájúlt nő körül ;

Szemében égő könny fakad

'S illy szókra keserül :

„Illy szép és illy gonosz. Mi kár !

Angyal lehettél , 's poklok' dija vár.“

'S az ifju vő 's a' vig' sereg ,

A' zaj, zenék, az örömek

Eltűntek, elhangzottanak :

A' szép menyasszony rémalak.

Vérzsolga jó a' vőlegény helyett

'S az ébredő halállal fog kezét.

SZÉP ILONKA.

I.

A' vadász ül hosszú méla lesben,
 Vár felajzott nyilra gyors vadat,
 'S mind fölebb és mindig fényesebben
 A' serény nap dél felé mutat.
 Hasztalan vár; Vértés' belsejében
 Nyugszik a' vad hús forrás' tövében.

A' vadász még lesben ül sokáig,
 Alkonyattól vár szerencsejelt;
 Vár feszülten a' nap' áldoztaig
 'S im a' várt szerencse megjelent:
 Ah de nem vad, könnyü kis pillangó
 'S szép sugár lány, röpteként csapongó.

„Tarka lepke, szép arany pillangó!
 Lepj meg engem, szállj rám kis madár;
 Vagy vezess el, merre vagy szállandó,
 A' hol a' nap nyúgodóba jár.“
 Szól 's iramlik 's mint az őz' futása,
 Könnyü 's játszi a' lány' illanása.

„Istenemre!“ szöla felszökelve
A' vadász: „ez már királyi vad!“
És legottan, minden mást feledve,
Hévvél a' lány' nyomdokán halad.
Ő a' lányért, lány a' pillangóért,
Verseneznek tündér kedvtelésért.

„Megvagy!“ így szól a' leány örömmel,
Elfogván a' szállongó lepét;
„Megvagy!“ így szól a' vadász, gyönyörrel
A' leányra nyujtva jobb kezét;
'S rezzent kézből kis pillangó elszáll;
A' leány rab szép szem' sugaránál.

II.

Áll-e még az ősz Peterdi' háza?

El-e még a' régi harc' fia?

Áll a' ház még, bár fogy gazdasága

'S telt pohárnál ül az ősz maga.

A' sugár lány körben és a' vendég;

Lángszemében csábító varázs ég.

'S Hunyadiért, a' kidőlt dicsőért,

A' kupák már felvillantanak,

Ősz vezére' 's a' hon' nagy nevéért

A' vén bajnok' könnyei hulltanak;

Most könyűi, vére hajdanában

Bőven omlott Nándor' ostromában.

„Húnyt vezérem' ifju szép sugára“

Szól az ősz most „éljen a' király!“

A' vadásznak vér' tolúl arczára

'S még kupája illetetlen áll.

„Illetetlen mért hagyod kupádat?

Fogd fel gyermek és kövesd apádat.“

„Mert apád én kétszer is lehetnék ,
 És ha ittam, az nincs czenkekért;
 Talpig ember, a' kit én emliték,
 Nem gyaláz meg ő olly hősi vért!“
 'S illetődve 's méltóság szemében,
 Kél az ifju, tölt pohár kezében.

„Éljen hát a' hős vezér' magzatja,
 Addig éljen, míg a' honnak él!
 De szakadjon élte' pillanatja,
 Mellyben attól elpártolni kél;
 Egy király se inkább, mint hitetlen:
 Nyűg a' népen a' rossz 's tehetetlen.“

'S mind zajoshan, mindig hevesebben
 Vig beszéd közt a' gyors óra ment.
 A' leányka híven és hivebben
 Bámulá a' lelkes idegent.
 „Vajh ki ő, és merre van hazája?“
 Gondolá, de nem mondotta szája.

„Téged is, te erdők' szép virága,
 Üdvözölve tisztel e' pohár!
 Hozzon isten egykor fel Budába;
 Ősz apáddal a' vadász elvár;
 Fenn lakozva a' magas Budában
 Leltek engem Mátyás' udvarában.“

Szól 's bucsúzik a' vadász, rivalva
Inti őt a' kúrthang: menni kell.
Semmi szóra, semmi biztatásra
Nem maradhat vendéglőivel.
„Emlekezzél visszatérni hozzánk,
Jó vadász, ha meg nem látogatnánk.“

Mond szerényen szép Ilonka, állván
A' kis' csarnok' végső lépcsajén,
'S homlokát az ifju megcsókolván,
Útnak indul a' hold' éjjelén.
'S csendes a' ház, ah de nincs nyugalma:
Fölveré azt szerelem' hatalma.

III.

Föl Peterdi 's bájos unokája
 Látogatni mentenek Budát;
 Minden lépten nő az agg' csodája;
 Mert sok újat meglepetve lát.
 A' leányka titkon édes óra'
 Jövetén vár szép találkozóra.

'S van tolongás 's új öröm Budában:
 Győzelemből várják a' királyt,
 A' ki Bécsset vivó haragában
 Vérboszút a' rossz szomszédon állt.
 Vágyva néz sok hű szem ellenébe:
 Nem vidúl még szép Ilonka' képe.

„Hol van ő, a' nyájas ösmeretlen?
 Milly szerencse fordúlt életén?
 Honn-e vagy tán messze költözötte
 Jár az őzek' hűvös rejtekén?“
 Kérdi titkon aggó gondolattal
 'S arcza majd ég, majd színében elhal.

'S felrobognak hadvész ülte képpel
 Újlaki 's a' megbékült Garák.
 'S a' király jó, fölség' érzetével
 Környékezvén őt a' hős apák.
 Ősz Peterdi ösmer vendégére,
 A' király az: „Áldás életére!”

„Fény nevére, áldás életére!”
 Fenn kiáltja minden hű ajak;
 Százszorozva vissza zeng nevére
 A' hegy és völgy és a' zárt falak.
 Haloványan hófehér szobornál
 Szép Ilonka némán és merőn áll.

„A' vadászhoz Mátyás' udvarában
 Szép leánykám elmenjünk-e hát?
 Jobb nekünk a' Vértés' vadonában,
 Kis tanyánk ott nyugalmat ad.”
 Szól az ősz jól sejtő fájdalommal,
 'S a' bús pár megy gondsujtotta nyommal.

És ha láttál szépen nőtt virágot
 Elhajolni belső baj miatt,
 Úgy hajolt el, félvén a' világot,
 Szép Ilonka titkos bú alatt.
 Társasága lángzó érzemények,
 Kinos emlék, és kihalt remények.

A' rövid, de gyötrő élet elfolyt,
 Szép Ilonka hervadt sír felé;
 Hervadása liliomhullás volt:
 Ártatlanság' képe 's bánaté.
 A' király jön 's áll a' puszta házban:
 Ők nyugosznak örökös hazában.

A' HŐS' SÍRJA.

Sok bajnak utána az ősz dalia
 Csendlakta honába kerül;
 Vészes fiatalkori napjaira
 Néz vissza reménytelenül:
 Eltűntenek ifjukor és szerelem,
 A' vérteli harcok, a' győződelem.

Fáradtan, elaggva, ez álmaiban
 A' harc' 's koszorúk' fia él,
 'S bár álmain a' komor ész' köde van,
 Még lelke busogni kevély.
 A' sirba letenni ohajtja fejét:
 Márvány örökitse 's dal üllje nevét.

'S hosszú nap után borus éjszaka száll,
 Felhőbe huzódik a' hold.
 Éjfélre a' hős' rideg álmainál
 Felhangzik az ős laki bolt.
 Kürt hja ki harcra az ősz daliát;
 Vég harcra kimenni nem ója magát.

A' kürt tova és tova zengve rival,
 Réhangja betölti az éjt.
 Megy bátran a' hős csatagondjaival,
 Érezve veszélyteli kéjt.
 Megy zordon utakban a' hangok után:
 Nagy messze körül a' pusztá magány.

'S fölzengeni hallja a' harc' moraját,
 A' férfioló viadalt,
 Küzdők' rohanásit az ércsoron át,
 Hall réműletes csatadalt:
 Kard, dárda zörömböl, a' ló szabadul;
 Nagy sebben alélva vitéz ura hull.

A' hős tova és tova tévedezőn
 A' képtelen éjbe halad.
 A' vérbe borúlt, csatadúlta mezőn
 Elhallgat az éjjeli had.
 'S rémséges, halotti a' csend, a' magány
 A' vad rohanások, a' hadzaj után.

Harmadszor a' kürt riad és szomorún
 Véghangja bucsúzva kihal.
 'S villám' sugarában az éji borún
 Át rémlik emelt ravatal:
 A' hős' temető helye 's orma felett
 Fog bús szobor, a' haza' képe, helyet.

Sok bajnak utána az agg dalia
 Itt békehelyére talál;
 Vészes, viadalteli napjaira
 A' századok' éjjele száll.
 'S míg lelke dicső nyugalomnak örül,
 A' hir' örök éneke zengi körül.

A' TŰLVILÁGI KÉP.

Hűségtelen, de szép valál,
Te bűnös, édes lány;
Idő előtt temetve vagy
Magányos éjszakán.

De ifju tagjaidra föld
Ne tárja holt ölét;
Enyém vagy: sírod' ajtaját
E' vas rombolja szét.

Enyém az ajk, oh ismerem
Az édes ajkat én;
Mint méh a' rózsán, függtem én
Csókján, lélekzetén.

Enyém a' bájhatalmas arcz
Csábító fényivel
És a' gyönyörnek halmai,
Az ifju hő kebel.

Nyilj meg te föld, nyilj meg te sír,
Adjátok vissza őt:
Nyugalmat leljen szivemen,
Karomban temetőt."

Süvöltve száll át a' vihar
Tetőn és téreken;
A' messze látkörig sehol
Egy lélek sincs jelen.

Magán, vészszoarta hajjal áll
A' feldúlt sír felett
Az ifju, 's barna hantokat
A' zúgó szélbe vet.

Haragban égő csillagok
Néznek felhők alól,
És a' koporsó feltűnik
A' sír' homályiból.

De a' mint feltűn 's a' fiú
Hévvél reá omolt,
Nyögést viszhangoz a' szilaj
Kéz háborgatta bolt.

És mintha nem lett volna még
Elégge sírja mély,
A' gyász koporsó rezzenik
'S mélyebben földbe kél.

„Hah! — szól az örült szerető —

Bujósdit játszol-e?

'S utánad én a' földtekét

Keresztül fúrjam-e?

Átfúrom azt, de látni kell

Még egyszer arcodat;

Egyszer teremt csak olyat ég,

Olly csalfát 's bájosat.“

Szól 's rombol csüggedetlenül;

Tágúl a' földi gát

És a' koporsó több helyen

Feltünteté magát.

De hányszor feltünt, annyiszor

Nyögéssel vissza hull,

Midőn az ifju, belsejét

Feltárni, rá borúl.

Most ott ül a' föld' közepén

Olly mélyen, olly magán:

Lankadság tagjain, hideg

Veriték homlokán.

Hol a' csikorgó ércz terem,

'S a' tengerér fakad,

Ott ő pihenni szálla meg

A' felvilág alatt.

Borúsán néz be a' vak éj
 A' mély sir' ajtaján;
 Setét és csend uralkodik
 A' borzasztó hazán.

'S a' csendben, mint ha szív dobog,
 Vagy vér vadúl kereng,
 Rémséges döngés hallatik:
 A' földnek keble reng.

'S ő, a' világtól elszakadt,
 A' sirral olly rokon,
 Föleszmél fáradoalmiból
 A' rémes hangokon.

'S beszélni kezd gyász dolgokat,
 Szörnyüket hallani;
 Még szörnyebb, a' mit gondola,
 'S nincs szó kimondani.

„Igen tehát! én öltem el,
 En gyilkolám meg őt;
 En adtam lakhelyül neki
 A' pusztá temetőt.

Nyakamba fűzve karjai,
 Hév ajki ajkimon,
 Buzogva omlott vére ki
 Orgyilkos vasamon.

Szerettem őt 's e' szerelem,
Mint fenn az égi bolt,
Végetlen, tiszta és örök,
Rá vesztegetve volt.

Mint égi boldogságomért
Nyújtám ki kezemet
'S ő lengeséggel bűnösen
Eljátszta hitemet.

De mostan — 's itt felkaczagott —
Örökre mentve már;
Nem bont 's köt többé frigyeket
Az elhunyt szemsugár;

Nem csábít senkit érzeni
A' halovány ajak
És a' veszendő habtetem
'S az omló szög hajak.

Hah! most fogom még látni őt
Valódi boldogan:
Mert hű az asszony és igaz,
Midőn már halva van."

Így szóla 's hévvel üldöze
A' holtnak tetemét,
Felszaggatá nyomán a' föld'
Száz rétü kebelét.

A' porhon általfúrva lön,
 A' föld' más oldalán
 Előtünék a' sírduló
 Sok fáradás után.

'S egy új világot lel vala,
 Körül új életet
 'S dicsőbb eget, dicsőbb napot
 Az új világ felett.

Hol a' patakhang zene lön,
 A' szellő enyhe dal,
 Öszhangba olvadók a' szív'
 Legbelső vágyival;

Hol a' setét lomb' árnyai
 Feledség' fátyola
 Mindenre, a' mi keserűt
 A' lélek gondola.

'S itt a' koporsó megnyílék.
 'S a' mint teremtvé van,
 Föllenge a' szelid leány,
 Ifjúság' bájiban.

Olly tiszta, mint az ősi lég
 Az ég és föld között,
 Melly a' nap' szűz sugárral
 Először ütközött.

Ártatlan rózsák arczain
'S az első szerelem;
Azok még illetetlenek,
Ez hű és feddtelen.

'S az ifju' lelke bámuló
Gyönyörbe rezge át,
'S mély és nehéz fohász után
Így hallatá szavát:

„Hah! nem hiába fáradék;
Ez méltó munka volt.
Illyennek láttam őt, midőn
Először rám hajolt.

Tégy semmivé örökre, ég!
Nem esdem üdvödért.
Egy illy tekintet megfizet
A' kinos életért!“

Végezte 's a' kép eltűnék
És ő — fölébredett:
Egy lázbetegnek álma volt
Mind, a' mit szenvedett.

Mellette ifu hölgye ült
Virrasztva csendesen,
Olly mondhatatlan bájoló
Szelid gyötrelmiben.

Órcsillagokként függtenek
A' kóron szemei,
Míg gyengén izzadt homlokát
Törlötték kezei.

Ő föltekinte 's meglepé
A' túlvilági kép;
Nem olly derült, nem olly vidám,
De vonzóbb földi szép.

E' látomány eláradott
A' kórnak láz erén
'S régen nem izlett kéjre vált
Az enyhült érzemény.

„Oh hölgy, az isten gyönyörül
Teremte tégedet!
'S szerelmed üdvösséget is
Ad a' gyönyör felett.“

H i b á k.

lap.	sor.		olvasd.
51.	10.	kiállt	kiált
62.	5.	életen	életen
70.	1.	Emlékkönyvbe.	Emlékkönyvbe.
74.	5.	por	pór
116.	2.	leany,	leány,
116.	20.	vérzettel,	vérzettél,
141.	7.	hiv	hív
—	—	szol :	szól :

